

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos péntek sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér péntek sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, szeptember 14.

Ma számunk főbb közleményei:

- Wekerle Bécsben.
- Az aradi román püspök a szoborleplezésnél.
- Harc a „Rimamurányi” körűl.
- A lövőpetri-l mérgezés.
- Börtönre ítelt szocialisták.
- Halálos automobilszerencsétlenség.
- Amiról beszélnek.
- Kossuth Ferenc és az aradi Ünnepek.
- A cirkvencai tragédia után.
- Nagy tűz a temesvári gyufagyárban.
- Tarkaságok.

A román püspök és a Kossuth-szobor.

Arad, szeptember 13.

Papp I. János aradi görögkeleti román püspök értesítette a város polgármesterét, hogy az aradi Kossuth-szobor fölavatásán részt vesz. A püspök ezzel hazafias kötelességet teljesít, s ennek gyakorlása egyforma erény, akár az egyházfő teszi, akár a szürke, névtelen polgár. Mégis, Szepora magyarázat nélkül is kétségtelen, hogy a román püspök ez elhatározásának mélyen járó jelentősége van, amelyet hiba lenne méltatás nélkül hagyni.

Meglepőnek tetszik a püspöknek, mint egy nemzetiségi egyház főpapjának elhatározása, noha ép az ugynevezett nemzetiségi nézőpontokkal nem áll ellentétben. A románoknak nem lehet okuk arra, hogy Kossuth Lajos dicsőségének, történelmi nagyságának ne hódoljanak, az iránt há-

lával ne viseltessenek. Hiszen a Kossuth Lajos nevéhez fűződő nagy műnek, a jobbágyság fölszabadításának üdvösségét ép a román jobbágyok ezrei is áldották. Es amikor a románok a szabadságért fegyverbe álló magyar nemzettel szembe kerültek, Kossuth Lajos volt az, aki mindenáron kereste a prefektek csapatai közé sorakozott románokkal a békét, a megértést, a barátságot. Követe, Drágos János, az ő megbízásából közvetlenül tárgyalta is a román táborral. Hogy ezek a tárgyalások eredményre nem vezettek s hogy azt ép a harc nekivadulása követte, ezt magyar- és román történetírók más és más okokra vezetik vissza; az azonban kétségtelen, hogy Kossuth Lajos még a nemzetiségek harcba szállása után is őszintén kereste a békét s azt akarta, hogy ők is, akikben a magyar hazafiak, fiait tekintette, egyesüljenek az országig függetlenségéért való törekvésben a többi magyarokkal.

S az aradi román püspök elhatározásában ennek a törekvésnek megértése nyilatkozik meg. Feltűnő a püspök részvétele, mert a magyarság hazafias ünnepein a románság eddig többnyire nem vett részt, abból kiközösítette magát. Papp I. János helyes és természetes példát ad arra, hogy a románoknak ebben egyenlőknek kell lenni a többi polgárokkal, a mint hogy Kossuth Lajos is egyformának és a többi magyarokkal együvé tartozóknak ítélte őket. S ha fölmerülnek ellentétek, politikai és más ter-

mészetűek, — a melyek egyébként nemcsak románjukat és magyart, hanem magyart és magyart elrekesztenek egymástól, — azokat le kell szerezni a hazafiság oltára előtt. Ott egyformák a hívők s egyformák mind azok, akik ehhez az országhoz tartozóknak vallják magukat, akik ennek az országnak történelmi hagyományait szentnek ismerik el.

Szinte kikerülhetetlen, hogy az aradi román püspök elhatározása párhuzamba ne kerüljön egy másik egyházfőnek: Csernoch János csanádgyházmegyei román katolikus püspök elmaradásával. Nem akarjuk hinni, mert hiszen el sem képzelhető, hogy Csernoch az evangélikus vallásban született Kossuth Lajos emlékének megbecsülésében nem akart részt venni; mindenesetre azonban elvárható lett volna, hogy akkor, a midőn egyházmegyéje területén, az ő hivatalba lépése óta először avatnak föl Kossuth-szobrot, s a jelentőségben sem utolsót, — akkor az egyházmegye főpásztora minden más, a legsürgősebb és legfontosabb tennivalóit elhárítva, az ünnepen részt vegyen.

De az a dicséret, amelylyel más valakit vádolnak, nem rokonszenves dolog s talán a megdicsértnek sem esik jól. De ez másodrendű kérdés is ebben az ügyben. Ami igazán megbecsülni való és jelentős: az, hogy a püspök részvétele a Kossuth-szobor fölavatásán nem csupán egy előkelő személynek elszigetelt tényét jelenti, hanem kétségtelenül példaadó erővel

A pesti nyár haldoklása.

— Fővárosi levél. —

Az ős borongós, szürke reggelével, lágy-meleg napsugarával, a sárguló, zizegő falevével, gyümölcsérésével künn a szabadban is nagy változást jelent. A fővárosi ember mit sem lát az ős poéziséből. Az utcákon és sétatereken a fák már jóval előbb, a nyár perzselő melegében megsárgultak, a borongós reggelt nem látjuk, ami pedig a gyümölcsérését illeti, arról meg éppen kevés a fogalma a nagyvárosi embernek, mert hiszen itt mindig érik a gyümölcs: szőlő, alma, körte van már a nyár derekán, sőt előbb is. És mégis a fővárosnak képe is változik: észrevehető az idő fordulása. Milyen óriási a különbség az utcának augusztusi meg szeptemberi képe között!

Az augusztusi utca — fővárosi szemmel nézve — néptelen. Lankadt, tikkadt alakok lépkednek unott arccal mindennapi dolguk után: mindössze a Szentistván-napra fölrándult vidékiek szaporítják bámészkodó, az aszfalt-járásban láthatóan kifáradt csoportokkal az utcai népet. Az ember szinte elálmosodott, ha a nagy melegben nem röstelt sétálni az utcákon.

Beköszöntött a hivatalos ős: a szeptember és egy csapásra megváltozott az utca képe. Az ébredés, az újraledés ideje ez a fővárosban. Megélnékült az utca. A két hónap óta

nem látott ösmerős arcok egyszerre előttünk vannak. Ha barátságos üdvözlésük, ösmerős hangjuk, mosolygásuk meg nem győznének arról, hogy ők azok, a legnagyobb zavarba jönnénk. Olyan ez a nyaralásból hazakerült fővárosi nép, mintha csupa merő falusi volna! Az érdekes, halványarcu kisasszonyból valóságos cigányleány lett: olyan barnapiros az arca. A lenge termetű, karsu asszonyra alig lehet ráösmerni: formái teltek, minden mozdulata friss, üde, semmi nyoma sincsen annak az előkelő lankadságnak, amely olyan jól illett neki s ha telt, szép arcát nézzük, annak a barnasága becsületére válnék bármely exotikus barnabőrű szépségnek; csak a szem, a szemjárása, biztató, kihívó és mégis tiszteletet parancsoló tekintete maradt a régi: arról ösmerünk rá. És a ruhájuk is milyen fura! Az őszi szezon ujdonságai még nem kerültek elő. Idejét mult tavaszi toalettek, egy egy nyárra, fürdőbe készült, különös ruha, mutatják, hogy még csak a legelején vagyunk a szezonnak.

És a gyerekek! Ványadt, halvány arcuk voltak, a mikor júniusban a vizsgák után hazafelé lézengtek; most napsütött, pufók arccal, szilaj mozgással sietnek el mellettünk, büszkén viszik hónuk alatt a vadonatúj könyvet, a tiszta irkát. Még ma csupa boldogság nekik az iskola. Uj, felsőbb osztály, uj tárgyak, uj tanárok, még semmi baj, se szekunda, se in-

tés, — a régi tanárok is, mintha kieserltek volna őket, csupa barátság, csupa mosolygó jókedv mindannyi...

A kirakatok előtt sok a néző. A ki falusi volt, annak szokatlan ez a fényes tarkaság, a ki külföldön járt és sokat, talán ennél különbet is látott, az meg az összehasonlítás ekából szemlélődik...

Találkozom a szép Margit asszonnyal és csodálkozom, hogy elmaradhatatlan barátja, Elza asszony nincsen vele. Mert ők mindig együtt jártak s együtt bálóztak, egy páholyból nézték a premiereket, udvaruk közös volt és minden lovag, ki az udvarhoz tartozott, tudta, hogy egyformán kell hódolnia mind a két szépségnek. A két szép asszony el is határozta, hogy csakis együtt nyaralhatnak. Ugy is tettek. Együtt töltötték a nyarat egy kis fürdőhelyen.

— Nagyszerűen érzem magamat. Pompásan nyaraltunk. Tudja, nem volt nagy társaság, de magunk között voltunk. Semmi feszesség, semmi ceremónia. Amugy falusiasan szórakoztunk. Nekem még két lovagom is akadt...

— És Elza önnagysága? Ő is megjött már?

— Érdeklí? ... Biz' én nem tudom. A nyáron nagyon is kiösmertem... Nem törődtem vele...

— ???

fog hatni a románajku társadalom jövő magatartására nézve; utat nyit ahhoz, hogy a magyarok a románokkal a hazafiság sorompójánál találkozva, a béke útjára térhessenek s minél tovább együtt haladhassanak. Ha a püspök elhatározása ezt a megértést, ennek belátását teremti meg és teszi állandóvá, akkor Kossuth Lajos emlékét olyasmivel ünneplik meg, ami az ércel egy értékű, vagy annál is tartósabb, drágább: az ő hagyományainak, a lelkében fogant nagy eszmék és elvek megbecsülésével, feltörő érvényesülésével.

Wekerle Bécsben.

A minisztertanács eredményei

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 13.

A szombaton megkezdett miniszteri tanácskozásnak ma volt folytatása. A hosszú ideig tartott konferenciáról pozitív hír csupán annyi szivárgott ki, hogy az főképp a válságból való kibontakozással foglalkozott és megbizta Wekerle Sándor miniszterelnököt, hogy a tanácskozások eredményéről jelentést tegyen a felségnek. Wekerle ma délután már el is utazott Bécsbe és talán már holnap délelőtt kihallgatásra megy a királyhoz.

A mai minisztertanácsról és a politikai helyzetről itt következik távirati tudósításunk:

A mai minisztertanács.

A mai minisztertanács délelőtt féltizenegykor kezdődött Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter lakásán. A konferencia, amelyen a kormány valamennyi tagja jelen volt, negyed kettőkor ért véget. A tanácskozásról híjvet több újságíró oda fordult Andrássy Jula gróf belügyminiszterhez. Andrássy csak annyit mondott:

— Még nem végeztünk.

Wekerle már valamivel bővebb szavu volt is ezt mondta:

— Nos, igen. Tudja, jó asszony, de nem udta elviselni, hogy az egyetlen gavallér, aki fürdőben volt, nem az ő lábainál hevert... rigykedett, pietykázott, szóval nagyon csúnyán iselkedett. Pedig maga tudja legjobban, hogy mennyit köszönhetett nekem ez az asszony! Az én társaságom kapatta el szegényt... Ez hála... Különben majd elmondom a dolgot. A mielőbbi vizontlátásra!

Kevéssel odébb a szép Elza asszony került elő. Ő is pompásan nyaralt, fényesen mulatott:

— Margit? ... Igen, együtt voltunk egy arabig, de azután én visszavonultam. Tudja, em éppen rossz asszony, de annyira lehetetlen modora van, hogy kénytelen voltam szakítani vele. Egy gavallérunk volt a fürdőben és ő sakhogy biztosítsa magának az egyetlen lovat, annyira feltűnően csinálta a dolgot, hogy mindenki megbotránkozott... Elvégre minennek van határa. Pedig maga tudja legjobban, hogy én mindig védtem, ha az én társaságomban megszólalt. No de majd elmondok mindent, ha feljön hozzánk. Isten velem!

Azzal teljesen tisztában vagyok, hogy ez két jóra való és igazán szép, de nagyon hiú asszony csúnyán összeveszett a nyáron az egyetlen gavalléron. Hiába! A nők szoros irátságának nagy jótétemény a fővárosi mozgalmas élet, amely csak akkor hozza őket össze,

— Előzetes purparlékat folytattunk. Megbeszélésünk volt abban az irányban, hogy mit csináljunk. Először persze a királylyal kell beszélnem, ezért még délután Bécsbe utazom.

A minisztertanácsról és Wekerle utjáról felhivatalosan ezeket a jelentéseket adták ki:

„Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter lakásán ma délelőtt fél tizenegy órakor folytatta a kormány a szombaton megszakított minisztertanácsot. A minisztertanácsban Wekerle Sándor miniszterelnök elnökölt, a jegyzőkönyvet pedig Márffy Albin államtitkár vezette. A minisztertanács, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett, megvitatta az általános politikai helyzetet és elintézte a függőben levő kérdéseket.“

„Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután 2 óra 30 perckor Skerlecz István báró miniszteri tanácsos kíséretében Bécsbe utazott, hogy ő felségénél kihallgatáson jelenjék meg. A miniszterelnök bécsi tartózkodása egy, esetleg két napra van tervben. A kihallgatás idejét még nem állapították meg.“

Wekerlével egyidejűleg Zichy Aladár gróf, király személye körüli miniszter is Bécsbe utazott.

A kormány javaslatai.

A kibontakozásra vonatkozólag egyik fővárosi estilap mai számában ezeket írja:

Wekerle őfelsége előtt alternatív javaslatot fog tenni. Az egyik terv Andrássy belügyminiszteré és körülbelül ez a tartalma: Az átmenetet fel kell váltani egy végleges megoldásnak kompakt többség alakítása révén, amely elsősorban a választóreformot csinálna meg plurális alapon. A hadügyi tulkövetelések fejében nemzeti engedmények adandók, a bankkérdés pedig szintén végleges megoldást követel. Ezzel szemben Kossuth Ferenc ideiglenes kormány alakítását tervzi, amely tisztán a választói reformot valósítaná meg és az összes függő kérdéseket az új parlamentre hártaná. E végből egyéves bankprovizoriumot köne. Kossuth választóreformja általános és egyenlő szavazati jogot állapít meg, a városokban esetleg titkos szavazással. E reform keresztülvitelére egy ad hoc választójogi többséget toboroznának a mostani koalícióból.

Közös minisztertanács.

Az új folyamán fővárosi tudósítónk jól értesült forrásból ezeket jelenti:

sze, amikor nekik jól esik; kis helyen, ahol akarva, nem akarva együtt kell lenniök és egymásra vannak utalva, hamar megcsik az érdekek összeütkezésé, az pedig bontó ok.

A faluról, fürdő- és nyaralóhelyekről hazakerült ösmerecsők tele vannak újsággal. Bőven ráérték a nyáron, hogy egymással törődjenek, mindenkit és mindent megfigyeljenek és azután észrevételeiket a maguk képzelőtehetségével csinos kis nyári mesékké gyurják. Először legálább hat hétig, amíg ezeket a meséket kitálalják a hallgatók örömeire s a szereplők bosszúságára. Ki ne szerezne szívesen örömet másnak és ki ne örülne a mások bosszúságán?

Mindenki el van ragadtatva önmagától és attól, hogy milyen olesón tudott nyaralni. Eből a témából is igen szép meséket tudnak az asszonyok kikerekíteni: elkezdve attól a stájer eldorádótól, ahol hat fillérért akkora köcsög aludt-tejet kaptak, hogy egy családnak is sok volt uzsonnára, egészen addig a nyaralóig, a melyben a szerencsés véletlen folytán potom áron nyaralt a család a Balaton partján.

Ha azután a férjeket és családapákat hallgatjuk meg, azok persze másképen emlékeznek meg a nyári mulatságról. A nagy utiköltség, a folytonos szállítványok innen a fővárosból a nyaralóhelyre, a hol semmit sem lehet kapni s azt is csak méreg drágán, hozzá még itthon a drága korcsmázás, a költséges — szal-

Holnap ül össze Bécsben a közös minisztertanács, hogy megállapítsa az 1910. évi közös költségvetést. A hadsereg és a tengerészet követelése az idén igen magasak. A haditengerészet négy Dreadnought-hajóra kér 230 millió koronát és egyéb célokra 20 millió koronát. A közös hadsereg költségvetésében az annekszió okozta hitel körülbelül 160 millióra rug és a hadsereg többi követelése is igen magasak. A holnapi minisztertanács ezért küzdelmesnek ígérkezik és aligha hoz végleges eredményt, már csak azért sem, mert az a magyar politikai válság megoldásától függ. E megoldást maga Wekerle és a kabinet legtöbb tagja az összes kérdések végleges rendezésével akarja elintézni, a bankkérdésben a készfizetések felvételével, több katonai engedménnyel és Andrássy választóreformjának módosításával. Ha a kormány javaslatát a felség nem fogadja el, úgy az egész kabinet már legközelebb, talán holnapután beadja lemondását.

Egy érdekes beszámoló.

Debrecenből táviratozzák: A székelyhidi kerület képviselője, Molnár Akos tegnap tartotta beszámoló beszédét nagy számban összegyűlt választói előtt. Elmondotta, hogy tántoríthatatlan híve az önálló banknak. A függetlenségi párt — úgy mond — az általános választói jog megalkotását a mai válságos helyzet megoldásának követelményeül tartja. A királynak kötelessége a jelenlegi kormányt újból kinevezni és olyan nyilatkozatok tételére felhatalmazni, amelyek biztosítékot nyújtanak az önálló nemzeti bank felállítására. A koalíciónak ezzel kapcsolatban kötelessége a paktumban vállalt választói jogot megcsinálni s azután nyomban megszűnni.

Molnár Akos beszédét nagy tetszéssel fogadták. Választói bizalmat szavaztak neki. Bihar-diószegen is beszámolót tartott, hol Zichy Tivadar gróf, kinek Diószegen nagy birtok van, szintén megjelent és szívélyesen üdvözölte a képviselőt, majd kijelentette, hogy bár ő a régi Deák-párthoz tartozott, most meg alkotmánypárti, elismeri a függetlenségi politikai létjogosultságát és hangsúlyozza, hogy a mai helyzetben már egyedül az kívánatos, hogy a 48-as eszmék diadalmaskodjanak és a 48-as kormány vegye át az uralmat.

Beláttam, — mondta — hogy Magyarország politikája nem lehet a nyílt, egyenes követelések politikája, többet kell kérni, hogy a

maözvegység. Hála Istennek, csak hogy már vege van!

Sándor barátommal utrakészen találkozom. Még csak most megy a családjáért, mely valahol az ország határán nyaral.

— Nem hozhattam őket előbb haza, be kellett várni a szünetet (értsd patronázs) kongresszust tartottam a kongresszus tagjai közé, beirtam a feleségemet, a gyerekeket, a sógorómet... Hogy mire való az? Édes barátom, egy szegény családapának mindent föl kell használni, hogy takarékoskodhassék. Nem érted? Pedig a dolog egyszerű. A kongresszusi tagdíj két korona koponyánként és tag lehet minden érdeklődő. En pedig és a családom borzasztóan érdeklődünk, annál is inkább, mert a kongresszus tagsági jegyével féláron utazhatunk. Számítsd ki. Az öt tagsági jegy ára tiz korona. Ot személynek a keserűkúti fürdőből, tizenegyedik zóna, gyorsvonaton, első osztályon fejenként 24 korona, az összesen százhusz korona, fizetjük mint kongresszusi tagok a felét, az hatvan korona, megtakarítunk hatvan koronát a tiz korona tagsági díj híján. A megspórolt ötven koronából kikerül a feleségem őszi kalapjának az ára.

El kell ösmernem, hogy Sándor barátomnak teljesen igaza van.

(szf. a)

nemzet valamit kapjon. Jó kereskedő-e az, ki portékájáért, melynek 12 forint az értéke, csak 12 forintot kér; nem jobb-e, aki 15 vagy 16 forintot kér érte. Az előbbi módon tett a szabadelvű párt, az utóbbi módon tesz a függetlenségi párt és biztosan meg fogja kapni vevőjétől a koronától, a 13 forintot, követeléseinek egyrészét.

Zichy gróf szavait nagy tetszéssel fogadták. Molnárnak egész kerületében bizalmat szavaztak.

Börtönre ítélt szociálisták.

Az utcai harc következménye.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 13.

Nagy érdeklődés mellett hirdette ki ma a budapesti törvényszék a szociálisták ügyében meghozott ítéletét. A kora reggeli órákban nagy közönség tolongott a terem bejárata előtt. Az elnök intézkedésére a folyosókat egyenruhás rendőrök tartották megszállva. Föltűnést kellett, hogy hordágyon vitték be a halálos beteg Horváth Andrást. A bíróság Molnár Ferenc, Koritár és Haszon Gyulát 10 havi börtönre, Horváth Andrást, Molnár Jánost, Pertkót, Apkót és Szpacseket nyolchavi börtönre, Horváth Nándort és Altmant hathavi börtönre ítélte el, Villám és Latzkovics vádlottakat felmentette, a többi vádlottak ellen az ügyész elejtette a vádat. A fogvalevő vádlottak egész büntetését vizsgálati fogságuk által kitöltötteknek vették s ezeknek nyomban való szabadlábra helyezését rendelte el a bíróság. A szabadlábon levő vádlottak vizsgálati fogsága által 5 hetet vettek kitöltöttek.

Az indokolás szerint a bíróság bebizonyítottuk látja, hogy a vádlottak felfegyverkezve tüntettek október 8-án a rendőrség ellen. Az ítélet indokolása részletesen ismerteti az egyes vádlottak szereplését s a bizonyítékokat, amelyek ellenük szólnak. Villám, Winternitz és Latzkovics vádlottakat azért mentette fel a bíróság, mert ellenük semmiféle bizonyítékot a vád produkálni nem tudott.

Az elítélés hatóság elleni erőszak büntette címén szól. Súlyosító körülménynek vették a csoportok szervezését, a náluk talált fegyverek veszélyes voltát és Benesik rendőr súlyos sérülését. Enyhítő körülménynek vették a vádlottak csekély intelligenciáját s azt, hogy ezek csak vak eszközei voltak azoknak az igazi értelmi szerzőknek, akik a felelősség alól kibujtak.

Végül a bíróság foglalkozott a rendőrség ellen felhozott vádakkal is. A védők ugyanis úgy tüntették fel a dolgot, hogy a rendőrség törbe esalta a vádlottakat, maga is segített rendezni a tüntetést, hogy ez által üthessen egyet a szakszervezeteken. A bíróság ezt a feltevést nem honorálta, sőt ellenkezőleg, képtelenségnek tartja. Azt, hogy a vádlottakat bántalmazták és kizárták a rendőrök s ennek hatása alatt tettek beismerő és terhelő vallomást, erre elfogadható bizonyítékot nem talált a bíróság.

Herics ügyész az ítélet súlyosbitásáért, a védők pedig az elítélés miatt felebbezést jelentettek be.

Népgyűlések az önálló bankért. Szombathely városa vendégeiül fogadta tegnap Vasvármegye függetlenségi pártjának követségét és Batthyány gróf vezetésével az ugynevezett bankosportnak tagjait. A pártgyűlésen Gotthard Sándor terjesztette be határozati javaslatát, amelyben követelik az önálló bank felállítását 1911-re. Batthyány Tivadar gróf a válság összes okait felölelő beszédet mondott. A bank önállóságon kívül követeli a demok-

ratikus választói jogot a pluralitás elejtésével s titkos szavazással a városokban. Alkotmányos követelésként hangoztatja, hogy új kormány a többségből alakíttassék. A fuziót csak a 48-as program alapján tartja kivihetőnek. *Lehetetlennek tartja a koalíció fentartását*, mert az új kormány egységes programmal kell a választók elé állani új választás esetén. Szóltak még Eber Antal és Csizmadia Endre, kitartó küzdelemre buzdítva a választókat. *Kossuthot, Justhot* táviratban üdvözölték. — Népgyűlés volt vasárnap Marosvásárhelyen is, a hol a kerület képviselői: Bedőházy János és Fenyvessy Soma, továbbá Nagy Dezső, Sümegi Vilmos, Szokoly Tamás, Justh János, Ráth Endre, Gyelms Gerő képviselők beszéltek az önálló bank mellett. — Tegnap délelőtt az aradmegyei Elek községben népgyűlés volt az önálló bank érdekében, a melyen Lázár Zoárd, Mahler György képviselők és még számosan beszéltek.

Az aradi román püspök a szoborleleplezésnél.

Előkészületek az ünnepségre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

A szeptember tizenkilencediki ünnep hatalmas körvonalait állapította meg ma délután a polgármester elnöklésével tartott ülésében a rendező bizottság. Az elhangzott jelentésekből tudomásul vehető, hogy minden intézkedés egybehangzóan szolgálja az országos ünnepély fényét és, hogy az ide seregülő vendégek Arad város nevéhez méltó, hangulatos, színes képet fognak találni. Ennek az ünnepnek jelentőségét emeli egy olyan tény is, hogy annak súlyát lapunk vezető helyén domborítjuk ki. Papp I. János, az aradi román püspök bejelentette Varjassy Lajos polgármesternek, hogy Kossuth Lajos szobra leleplezésének szemtanuja akar lenni.

A román püspök levele.

A püspök különös jelentőségű levele a következőképen hangzik:

Nagyságos Polgármester Ur!

Folyó évi július hó 14-én kelt becses meghívására tisztelettel értesitem, hogy Kossuth Lajos szobrának folyó évi szeptember hó 19-én leendő leleplezési ünnepélyén részt fogok venni s kérem, hogy az én s két kísérőm részére illő hely tartassék fenn.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Papp I. János,
aradi püspök.

Justh Gyula a polgármesternél.

Ma délután Justh Gyula, a képviselőház elnöke tisztelettel Varjassy Lajos polgármesternél és megbeszéltek együtt a képviselőház impozáns küldöttségének elszállásolása és a leleplezésen való részvétel teendőit. Justh arról is értesítette a polgármestert, hogy utólag sok még sok képviselő jelentkezett és lehet, hogy körülbelül 65—70 parlamenti tag lesz jelen. A polgármester tudára adta az elnöknek, hogy a kormány és a parlament, továbbá a püspöki kar tagjai részére a város a szobor előtti tér baloldalán szépen díszített tribünt emeltet, melyen száz ember részére lesz ülőhely kijelölve. Ezzel szemben, a tér jobboldalán helyezik el a szónoki emelvényt, ahonnan az ünnepség szónokai beszélnek, kivéve Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert, akinek a tribünön rendeznek be szónoklásra alkalmas helyet.

Az előkészületek.

A szobor baloldali mellékalakját ma szállították be a vasutról és rögtön hozzáláttak az

elhelyezéséhez. Holnapra már készen várja a szobor az ünnepet. A körülötte levő tér díszítése is megkezdődött. A parkirozás sikerült és már zöld fű borítja a hatalmas parkterületet, melynek virágdiszeit a városi kertészet szállítja.

Naponta egész csomó levelet hoz a posta a polgármesteri hivatalba, melyben az ország minden vidékéről jelentkeznek a résztvevők. Lázár Zoárd dr. országgyűlési képviselő tudatta, hogy ezer tagu deputáció fogja képviselni az aradmegyei függetlenségi pártot. A polgármesternél járt ma a pécskai földműves asszonyok küldöttsége, amely azt kérte, hogy a szoborra koszorut helyezhessen. A polgármester természetesen örömmel adott engedélyt a lelkes nőknek.

A résztvevők.

Eddig a következő testületek jelentették be részvételüket és hogy koszorut helyeznek el a szobor talapzatára:

Felső leányiskola, aradi tornaegylet, Asztalos Sándor társaság, református egyház, aradi polgári jótékony nőegylet, cipészek szakcsoportha, Bur társaság, pécskai kaszinó, aradi kerületi munkásbiztosító pénztár, székely otthon, Barabás asztaltársaság, kuruc asztaltársaság Budapest, Máv. „Testvériség” dalegylet Budapest, Dunántúli közművelődési egyesület Budapest, Ujvidék város, D. M. K. E., biharmegyei függetlenségi és 48-as párt, Nagykároly város, körösbányai kaszinó, délvidéki függ. és 48-as párt, temesvári függ. és 48-as párt és kör, református theologiai akadémia, országos színészegylet, Jásznagykunszolaokvármegye, Békésvármegye, Battonya község, Baja város, Szarvas nagyközség, Kiskundorozsma község, bajai ág. evangélikus hitvallású egyházkerület, pécsi függ. és 48-as párt, kurticsi iparos kör, Kecskemét város, nagyvárad ügyvédi kamara, Nagyvárad város, Kiskunfélegyháza város, Medgyes város, képviselőház, Békésvármegyei tantestületi, Szatmárnémeti város, dévai tanítóképző, Szeged város, Medgyeshodás város, Nagykikinda város, Törökszentmiklós város, Zemplén vármegye, temesvári keresk. és ipark., világi dalosok egyesülete, aradi orvos sz., ujaradi tüzoltó egyesület, aradi fillér társaság, aradi ügyvédi kamara, Rákóczi társaság, aradi függ. és 48-as párt, városi tantestület, aradi kaszinó egyesület, agghonvédek egyesülete, Acsév. vasutársaság, aradi posta- és távirat tisztikara, aradi törvényeszek. (A névsort a jelentkezés sorrendjében közöljük.)

A rendező-bizottság ülése.

Mint említettük, a törvényhatósági bizottság által kiküldött rendezőség ma délután a polgármester elnöklésével ülést tartott, hogy a még szükséges teendőket elvégezze.

Lős Rezső gazdasági tanácsnok, az ünnepély főrendezője ismertette mindazt, ami eddig történt s amit a sajtó már nyilvánosságra hozott.

A bizottság az ünnep egyik legszebb látványosságának, a hatalmas menetnek sorakoztatásával foglalkozott behatóan, mert azt a helyes elvet tette magáévá, hogy a felavatandó szobor előtti tér, míg az ünnepelő közönség tömege, tehát az idegenből jött vendégek, küldöttségek a Szabadságtérről fel nem vonultak, szabadon tartandó; ott csak az ezer tagu gyermek dalárda és más énekkarok, továbbá a sajtó képviselői foglalhatnak helyet; azért kimondotta a bizottság, hogy az összes küldöttségek, kivétel nélkül felkérendők, hogy a Szabadságtéren gyülekezzenek.

Az ünnepély részletes programja.

A Szabadság-tér északi részét már kora reggel kordonnal zárják el és csak bejelentett testület nyer bebocsátást. Hogy minden testület tudja, hol kell felállania, a teren jelző táblák mutatják meg a kiszabott helyet. Ezzel teliesen megfelelően a szobor előtt is kijelölt helyek lesznek. A gyülekezés ideje reggeli kilenc óra. Indulás féltíz órakor. A menetben való sorakozás helyét pénteken állapítják meg.

A tér kijárójánál és a tér közepén egy rendező kürtjellel tudatja az indulást. A kordonokat a tüzoltóság és egyletek fogják alkotni és a polgármester ez uton is kéri a közönséget, hogy engedelmességek a kordonparancsnokoknak és csak akkor lépje át az elzárt terület határát, ha azt megnyitják.

A programszerű ünnepély befejeztével a szobor megkoszorúzása következik. Schwarcs

Zsigmond a szószékről fogja felszólítani a korszakot elhelyezni akaró testületet, megállapított sorrendben.

Az ünnepség után a szétosztó közönség, vezetők kalauzolása mellett megtekinti az ereklyemuzeumot, várat és vesztőhelyet. A vezetőket karszalag teszi megismerhetővé.

A részletes programot a bizottság kinyomatja és az ideérkezett idegenek már lakáson találják. A program fel fogja sorolni a város nevezetességeit is és azok megtekintésére figyelmeztet.

Az ünnepélyen a rendezői tisztet a tantesület tagjai látják el. Ez a szűkebb bizottság pénteken délután tart ülést.

A város által elszállásolt vendégeket a vasutnál Lőcs Rezső várja a rendezőkkel, akik utba igazítják őket. Akiknek tömeglakás van kijelölve, azokat a kerületi biztosok vezetik el szállásukra. Az egyes lakással bírók már előre megkapják a rendőrfőkapitánytól szállás-jegyüket posta útján.

Az ünnep előestéjén hét órakor zenés takarodó lesz, fáklyásmenet kíséretében. A fáklyavivésre a tanítóképző intézet növendékei vállalkoztak. A bizottság felhívást tesz közzé, melyben kéri a város közönségét, hogy a házakat már szombaton lobogózzák fel és a szobor környékén lakók diszítsák azokat.

Nagy tűz a temesvári gyufagyárban.

A bajszerző egér.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 13.

Nagy veszedelemmel fenyegető tűz pusztított szombatról vasárnapra virradó éjszaka Temesváron a Józsefvárosban. Az *Első Temesvári Gyufagyárban* támadt a tűz, amelynek egy nagy raktárépület és százezer koronát meghaladó értékkel bíró áru esett áldozatul.

Az *Első Temesvári Gyufagyárnak* a Bega felé eső részén húzódik el a hatalmas főraktár, egy negyven méter hosszú és husz méter széles kőépület, amely állandóan tele van kész áruval, millió és millió gyufával, valamint nyersanyaggal, nagybárára papiroskészlettel. Ez idő szerint a raktárházban mintegy százezer korona értékű áru hevert. A nagy bejárattól balra terül el a raktárépület, míg azzal szemben jobbról az u. n. kényufagyár épülete húzódik el. A raktárház mögött a gyár főépülete fekszik alig száz lépésnyire a raktártól.

Szombaton éjszaka egy óra tájban a földszintes raktárház hátsó részéből hatalmas lángok csaptak ki a tető alól. *Cordier János*, a gyár éjjeli őre vette észre elsőnek a veszedelmes lángokat, amelyek leirhatatlan gyorsasággal terjedtek. Azonnal felköltötte a kapuórt, *Kotschiba Jánost*, aki még idejekorán megmenekült családjával és lakásberendezésével együtt. *Vopoleczky János* gyári mérnök a helyszínére siettek és jelt adott a gyár tűzjelzőjével. Néhány perc múlva már kivonult a gyári tűzoltóság és megkezdte az oltás nehéz munkáját. A raktár ekkor már lángban állott. Menteni mitsem lehetett és az időközben a helyszínére érkezett tűzoltóknak csakis a tűz lokalizálásáról kellett gondoskodni. *Komoly veszedelem* fenyegette különösen a körülbelül husz méter távolságban elterülő *kényufagyár épületét*, amelyet minden oldalról megközelítettek a szerterőpülő szikrák és pernyék.

Rövid félórán belül a helyszínére érkezett a józsefvárosi tűzoltóság. Kivonultak azonkívül a szekerészek is. A kíváncsi közönség ellepte az egész Begapartot. Az oltás rendkívül nehezen ment, mert a munka főrésze a szomszédos épületek megvédésére irányult és mert a raktárban felhalmozott áru mind csupa gyuananyag volt. A földszinti részben feküdtek a gyufa-

készletek, míg a raktár padlásán több waggon papirrakomány hevert.

Már reggeli négy óra lehetett, amikor az oltásnak valami nyoma látszott. Reggeli hat óra volt, amikor a tűzoltógarda fáradtan, kimerülten elvonulhatott. Az ő munkájuk volt, hogy a főépületek megmenekültek.

A tűz keletkezésének oka ismeretlen. Azt vélik, hogy talán egy egér harapta ki valamelyik gyufacsomagot és attól fogott tüzet a esomag.

A kár összesen megközelíti a százötven ezer koronát, amely természetesen megtérül biztosítás révén. Az épület és az áruk a *Generali* és a *Duna* biztosító társaságoknál voltak bebiztosítva.

Halálos automobilszerencsétlenség.

Katasztrófák a budapesti országuton.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 13.

Tegnap délután halálos végű automobilszerencsétlenség történt a főváros közelében a budapest--rétsági uton. *Rökk Gyula* gépgyáros a vejével, *Láng Mihály dr.* ügyvéddel délután 3 órakor Budapestről Tátralomniera akart utazni automobilon. A gépkocsi amikor a rétsági országutra ért, nagy sebességgel haladt. A gépkocsit *Sauerhoff Elek* soffőr vezette. Amikor a gépkocsi Rétság közelébe ért, vele szembe került egy parasztszekér, amelyen egy paraszt fiú ült. A szekér kitért az utból, de amikor az automobil 8-10 méternyire lehetett a szekértől, a parasztyerek leugrott a kocsijáról és ostorát pattogtatva, szitkozódva állott az automobil útjába. A soffőr látta, hogy pár pillanat múlva eléri a gyereket. Hogy elkerülje a katasztrófát, jobbra kormányozta a gépkocsit, fékezett és ellenáramot adott. Ez oly erővel történt, hogy az automobil felborult. A kocsiiban ülő *Rökk Gyula* és *Láng Mihály dr.* messze kirepültek az országutra, a soffőr azonban az automobil alá került, amely teljes súlyával reázuhan. A katasztrófára emberek siettek elő, akik a községi orvost hitták. *Láng Mihály dr.* ügyvéd az egész testen zúzódásokat szenvedett, de *Rökk Gyula* súlyosabban sebesült. *Eltörte a jobb alsó karját*, bezúródott a jobb tizedik bordája s eltért a kulcsosontja is. Azonkívül egész testen súlyos zúzódásokat szenvedett. Legszerencsétlenebbül járt *Sauerhoff Elek* soffőr, aki a gépkocsi alá került. A súlyos automobil bezúrt a mellét és eltörte a boldogtalan ember nyakcsigolyáját. Még élt, a mikor kiemelték a gépkocsi alól, de pár perccel később meghalt.

A szerencsétlenségről értesítették *Rökk Gyula* Budapesten tartózkodó rokonait, akik automobilon siettek a katasztrófa színhelyére. *Rökk Gyula* gyárost és vejét, *Láng Mihály dr.* ügyvédet este fél kilenc órakor automobilon vitték be Budapestre, ahol a lakásukon ápolják. *Láng Mihály* már jobban van, *Rökk* azonban nagy beteg. *Haberer dr.* egyetemi tanár kezeli. A soffőr holttestét a kerepesi-úti temető halottas házába vitték.

Pilisvörösvárról tegnap este táviratozták a budapesti főkapitányságnak, hogy az országuton egy automobil halálra gázolt egy asszonyt. Miután az automobil elmenekült, tartóztassák fel a bécsi vámnál. A rendőrség intézkedett a feltartóztatás iránt, erre azonban nem volt szükség, mert az automobil tulajdonosa, lovag *Posner Alfréd* papirgyáros maga jelentkezett. Vele voltak *Herzel Manó* egyetemi tanár és *Pósa*, a központi jelzőlogbank igazgatója. Az automobilt *Buckhala Ferenc* 28 éves soffőr vezette. Elmondották, hogy az uton egy 7-8

tagból álló asszonytársaság jött az automobillal szemben, a gépkocsi rendes gyorsasággal ment és szabályszerűen jelzett. Az asszonyok kitértek, az egyik, aki részeg lehetett, egyenesen a kocsinak szaladt. Ők azért nem álltak meg, mert attól tartottak, hogy a parasztnak megtámadják őket. A rendőrségen a társasággal és a soffőrrel felvették a jegyzőkönyvet.

HARC

a „Rimamurányi” körül.

Eladott aradi részvények. — Izzalom a tőzsdén.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13

A múlt hét utolsó napjaiban a budapesti tőzsdén lezajlott eseményeknek izgalmas folytatása volt ma is. Az izgalom középpontjában most a *Rimamurányi vasmű rt.* részvényei állottak, melyeknek értéke rövid időn belül több mint 200 koronával emelkedett. A részvényekért két érdekes csoport küzd, melyek mindegyike a részvénytársaság nemsokára összeülő közgyűléséig a részvények többségének birtokába akar jutni.

Ez a versengés szinte páratlan aranyu ármozgalmat idézett elő a tőzsdén. A „Rimamurányi” ára óráról-órára rohamt fölfelé. Azonnal szállítandó részvényekért ma délelőtt 730-830 koronát fizettek. Különösen az első órákban történtek nagymérvű vásárlások. A szeptemberi ultimóra halasztott darabokért délelőtt 730-770 koronát, délben 710-728 koronát jegyeztek. A lázas üzlet később valamivel esökkent. A rimamurányi részvényekért a bécsi tőzsdén is nagy volt ma a küzdelem. Ott ma 865 koronás árfolyam is előfordult.

A rimamurányi körül folyó harcnak érdekes epizódja az Aradon levő rimamurányi részvények sorsa. Még egy héttel ezelőtt is körülbelül 1200 darab rimamurányi részvény volt Aradon. A múlt hét vége felé, mikor a részvény árfolyamai erősebben emelkedni kezdtek, az aradi részvények jó része is a pesti piacra került. Egy előkelő aradi nagykereskedő ekkor 600 koronás árfolyam mellett 600 részvényt adott el. Ugyanez a nagykereskedő ma értesítést kapott a budapesti börzéről, hogy részvényeit 800 koronás árfolyamon akarják megvenni. Így tehát mindössze néhány napi különbség miatt a kereskedő, aki ugyan már a 600 koronás árfolyamon is nyert, 120,000 korona nyereségtől esett el. Szintén 600 koronás kurzus mellett adta el több mint 300 rimamurányi részvényét egy másik aradi részvényes, egy aradi nagy cég beltagja. Több kisebb eladás is történt azóta, de többeknek, így egy aradi pénzesopornak ma is nagyobb számú részvény van még birtokában.

A mai tőzsdén különben nagy feltűnést keltett még az osztrák-magyar államvasút részvény 10-12 koronás áremelkedése. Azonkívül úgy az osztrák, mint a magyar hitelrészvény árfolyama emelkedett néhány koronával.

Itt említjük meg végül, hogy a rimamurányiért való versengésért több fővárosi lap *Taussig* lovagot, az osztrák földhitelintézet kormányzóját okolja, aki állítólag egy budapesti érdekes csoporttal szövetkezve a magyar vasipar tönkretételét célozza a rimamurányi fölött való hatalom megszerzésével. E hírrel szemben egy bécsi táviratunk ezt jelenti: A cs. kir. Távirati Iroda az osztrák földhitelintézettől a következő közleményt kapta: „A forgalomban levő verziókra való tekintettel bátorkodunk konstatálni, hogy az osztrák földhitelintézet birtokában sem eddig nem volt, sem most nincs rimamurányi-

részvény és hogy az osztrák földhitelintézet nincs sem közvetett, sem közvetlen kapcsolatban azon vásárlásokkal, melyek ez év folyamán történtek. Taussig kormányzó."

A lövőpetri-i mérgezés.

Érdekes vallomások.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 13

Vasárnap és ma folytatták a nyíregyházai esküdtstszék előtt Róth Albert lövőpetri-i bérlő bűnpörét. Vasárnap reggel ismét Radics Géza körorvost szolgáltatták be, hogy szombat este félbemaradt tanuvallomását folytathassa.

(A háziorvos kihallgatása.)

Róthék, val'ja a tanu, a gazdaság részére egyszer-kétszer igénybevétték. Róthné tavaly fölkereste s kérte, hogy ajánljon neki soványító szereket. Egy félórát magyarázta, hogy diétát tartson, mire az asszony kijelentette, hogy akárhogyan lesz is, ha hazamegy, nyolc káposzta töltelék fog megenni, mert otthon a szüleinél nem tudja a diétát betartani. Március tizenkettedikén megkérte Róth a község házában, hogy menjen a feleségéhez, mert rosszul van. Ez egy nappal az asszony halála előtt történt. Este hat óra tájban elment Róthékhoz. Maga Róth is otthon volt. Az asszony panaszkodott, hogy görcsei vannak. Megvizsgálta s azt tapasztalta, hogy óriási gyomor- és ischiász fájdalmi vannak. Nehezen lélegzett, a pulzusa rendetlen volt. Estére ricinust, másnap reggelre pedig porokat rendelt neki. Távozóban figyelmeztette Róthot, hogy vigyázzon, mert a felesége nagyon rosszul van. Róthéktól egyenesen az apósa patikájába ment s az ő felügyelete alatt készítették el az orvosságot, tehát ki van zárva, hogy elcserezték volna. Másnap reggel megjelent nála Róthék kocsisa s hirül adta neki, hogy az asszony meghalt. Tizenegy órakor megjelent a halottas házban, mely tele volt emberrel. Ott volt Róth is, aki nagyon zokogott. A halottkémét is a tanu hívta. Külső erőszak nem látszott a holttesten s ő kiadta a bizonyítványt, hogy az asszony szívelhárjasodásból származott szívszélütésben halt meg. Meg is írta a jegyzőnek, hogy a boncolás mellőzhető.

— Másnap, folytatja a tanu, újra eljött értem a kocsis. A halottas házban ott találtam az asszony nőtestvéreit, akik kértek, hogy magyarázzam meg nekik a halál okát. Elmondtam, hogy nézetem szerint ki van zárva, hogy a gyógyszer elcserezték volna. Kijelentettem, hogy amennyiben a legesekélyebb aggodalmuk is volna, intézkedni fogok, hogy a holttestet fölboncolják. Egy-két hónappal az eset után Gyűrűből elhivatott Roth Albert s elmondta, hogy csendőrök nyomoznak a felesége halála ügyében. Szórol-szóra ezt mondta Róth:

— Mit tudom én, nem vett-e be a feleségem mérget, mert a testvéreivel miattam mindig veszekedett.

Néhány nap múlva eljött hozzám Róth s elmondta, hogy megbizta az ügyvédjét, hogy kérje a holttest exhumálását, amit én okos dolognak tartottam. A csendőrök figyelmét én hívtam föl Róthra. Az exhumálás napján az állomáson találkoztam Róthtal, aki azt kérdezte tőlem, hogy a boncolásnál a gyomrot is megvizsgálják-e? Azt feleltem, hogy mindenesetre. A református lelkésznek, aki a társaságomban volt, erre azt mondtam, hogy nekem az egész dolog nagyon gyanus. Később a csendőrök közölték velem a vallomásokot s ebből láttam, hogy Róth és a cselédei vallomása közt ellentmondás van. A letartóztatás napján Róth el-

küldte értem a kocsisát, hogy menjek el hozzá, mert rosszul érzi magát. Eppen ott találtam a csendőröket, akiknek azt mondtam, hogy Róth csak szimulál. Az egyik orvosságos skatulyán ekkor kárboltól eredő rózsaszínű foltot láttam. Az exhumálásnál a holttestet újra megvizsgáltam és semmi gyanusát nem találtam rajta. Tudom, hogy Róthné más orvossal is kezelte magát. Egy alkalommal azt kérdezte tőlem az asszony, hogy az ő baja ellen jó-e a kárbol, mire én azt feleltem, hogy jó.

A szembesítésnél Róth tagadja, hogy Radics Gézával a boncolás körülményeiről beszélt volna. Azt sem mondta, hogy lehetségesnek tartja, hogy a felesége talán mérget vett.

Róth tagadása egészen kihozta sodrából a tanut, aki sértő szóval illette a vádlottat. Az elnök ezért a tanut rendreutasította.

Az elnök ezután jelentette, hogy az orvos kihallgatását folytatni fogja délután.

A tanu: Bocsanatot kérek, betegeim vannak, azokat kell holnap meglátogatnom.

Fried dr. védő: Hagyja őket még néhány napig élni! (Zajos derűtség.)

Délután folytatták Radics kihallgatását. Az első kérdést Szikszay királyi ügyész intézte hozzá:

— Tud-e arról, hogy a vádlott rábeszélte nejét az orvosság bevévésére?

— Igen. Az elhunyt említette, hogy férje unszolta.

— Nem mondta Róthné, hogy férje adta be neki az orvosságot?

— Lehet, erre azonban határozottan nem emlékszem.

— Lehetségesnek tartja, hogy Róthné apró és ismételt adagolt méreggel pusztították el? A vizsgálóbíró előtt ezt lehetségesnek mondta.

— A vizsgálóbíró előtt azt mondtam, hogy a mérgezés így is történhetett.

— Könnyen hozzájuthatott a vádlott a karbolsavhoz?

— Igen, könnyen beszerezhető.

Az ügyész: Volt már eset arra, hogy ön maga készített el gyógyszereket az apósa gyógyszer-tárában?

— Többször megtörtént.

— Hol tartják a gyógyszer-tárában a mérgeket?

— Külön szekrényben állnak az egykezes és külön a kétkezes mérgek.

— Nem történhetett meg, hogy akkor este a gyógyszer helyett tévedésből mérget adtak?

— Ezt kizártnak tartom.

— Hogyan van az mégis, hogy ön a gyanus körülmények dacára sem tett följelentést? Ez annál föltűnőbb, mert ön több hatósági személy előtt ki is fejezte gyanuját. Miért nem rendelte el a boncolást.

— Egyetlen csöpp karbolsavat láttam az ablak deszkáján s teljesen kizártnak tartottam, hogy az asszony ezt a rettenetes maró mérget bevette volna. A férj egy teljesen megtört ember benyomását tette reám.

— A temetés napján már nyíltan beszéltek arról, hogy az asszony nem természetes halállal halt meg, sőt voltak, akik akkor is a férjre gyanakodtak. Miért nem tett ön legalább akkor jelentést?

— Bejelentettem, hogy semmi kifogásom nincs a holttest boncolása ellen, bár gyanus dolgot egyáltalában nem tapasztaltam.

— Igaz-e, hogy az eljárás során a vádlott hozzátartozói közül valaki megkönyézte önt és kérte, hogy segítsen a terhelten?

— Igaz. A vádlott egyik testvére a piacon megkérdezte tőlem, hogyan áll Róth Albert

ügye a vizsgálóbírónál. Amikor elmondtam neki, amit tudtam, így szólt hozzám: „Doktor ur, az Istenért, ne tegyen bennünket tönkre.“

— Mi indította önt arra, hogy valósággal rendőri szolgálatot teljesítsen az ügyben?

— Amikor hallottam, hogy a holttestben karbolsavat találtak, már csak a saját magam reputációja érdekében is kötelességemnek tartottam a bűnös felkutatását.

— Tud-e arról, hogy az elhunyt asszony családja önt is bűnrészességgel vádolta?

— Erről nem tudok.

(A boncolás eredménye.)

Tíz pernyi szünet után az elnök elrendelte a boncolási jegyzőkönyv felolvasását. A felolvasást az elhunyt hozzátartozói föl-fölesukló zokogással kísérték. Felletár Emil dr. országos bírósági vegyésznek a vegyi vizsgálat eredményéről a törvényszék elé terjesztett jelentése szerint a hullarészekben sok karbolsavat találtak, annak dacára, hogy a feloszlási folyamat közben a karbolsav eltűnik.

(Az orvosszakértők.)

A jelentés bemutatása után Dohnál József dr. és Konti Gyula dr. törvényszéki orvosokat hallgatta ki a bíróság. Dohnál dr. hosszasan ismertette észleleteit, amelyekre azt a véleményét alapította, hogy Róth Albertné karbolsav által előidézett mérgezés áldozata.

Elnök: Erősen maró a karbolsav?

Donáth József dr.: Kezdetben mar és fáj, a fájdalom azonban csak pillanatig tart. A sav később érzéketlenné teszi az érintett testrészt.

— Hogyan lehetséges az, hogy a cselédek nem hallottak segélykiáltásokat a közeli konyhában?

— Valószínű, hogy az elhunyt a nagy fájdalom miatt nem tudott kiáltani. Az sem lehetetlen, hogy nyomban eszméletét veszítette.

— Szabad-e karbolsavat rendelvény nélkül kiadni?

— Sajnos, szabad. Van egy miniszteri rendelet, amely megengedi a karbolsavnak legfeljebb hetven grammnyi adagokban való kiadását.

— Hetven gramm elég egy ember megmérgezéséhez?

— Három embert is meglehet vele ölni.

— Milyen karbolsavval történt a mérgezés, higitottal vagy tömény sávvval?

— Határozottan tömény karbolsavval.

(Az egyetemi tanár idegeskedik.)

Minnich Károly dr. ellenőrző szakértő tette meg ezután megjegyzését az országos bírósági vegyész véleményére és a törvényszéki orvosszakértők vallomásaira. Minnich dr. az országos bírósági vegyész számítását tévesnek minősítette és az orvosszakértőkkel is csak abban ért egyet, hogy karbolsav mérgezés történt. Az orvosszakértő előadását Dohnál József dr. mosolyogva hallgatta végig. Minnich dr. ezért kifakadt.

— Ahelyett, hogy mosolyog, jobban tenné doktor ur, ha átolvasná a törvényszéki orvostant.

Dohnál dr. haragosan föl pattant:

— A tanár ur legfőleg a katedrán érve nyesítheti tanári tekintélyét. Itt nem, mert nem szigorlóval áll szemközt, hanem törvényszék orvossal.

A kínos incidensnek az elnök közbelépésével véget.

Még Dohnál József dr. válaszolt Minnich fejtegetéseire, aztán az elnök a tárgyalás folytatását hétfő délelőtt kilenc órára tűzte ki.

(A hétfői tárgyalás.)

Hétfőn folytatták a tárgyalást. Róth Ferenc gyógyszerész, Skál Miksa gazdatiszt, Ka-

Sándorné, Pelsőczy Mihály jegyző, Tóth József törvénybíró, Kun József és Kun Józsefné, Grünzweig Ábrahám, Gattessmann Samu, Balázs Kálmán és Balog Sándor lövőpetri tanúk egybehangzóan azt vallották, hogy Róth elég jól élt feleségével, aki azonban nagyon széles és hisztérikus asszony volt. Mind-egyik csak jót mondhat a vádlottról, akit az egész község tisztelt és szeretett. Soha nem volt baja senkivel és nagyon jótékony ember volt. Saját költségén csináltatott kutatót a községnek és a református egyház részére is ő eszközölte ki telket a földesurtól. Ötven tanu kihallgatása még holnapra maradt.

Kossuth Ferenc és az aradi ünnepségek.

Látogatás a kereskedelmi miniszternél.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 13

Aradon nagy buzgalommal folyó a vasárnapi ünnepség előkészületei. Várjuk az ország minden részéből ideözönlő ünneplő sereget, de főként várjuk Kossuth Lajos fiát, Magyarország kereskedelmi miniszterét. Mindmáig azt reméltük, hogy Kossuth Ferenc részt vehet Arad nagy ünnepségén, de a fővárosból ma kapott jelentés egyre valószínűbbé teszi azt, hogy a kereskedelmi miniszter, sajnos, nem jöhet le az ünneplők közé. Ebben betegsége fogja őt megakadályozni.

Közvetlenül a ma délelőtti minisztertanács előtt kereste fel az Aradi Közlöny fővárosi munkatársa Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek a Gresham palotában levő lakását. Az előszoba tele volt várakozókkal, akik mind a miniszterrel akartak beszélni. Kossuth Ferenc azonban csak a legsürgősebb és legfontosabb ügyeket intézi el személyesen, mert egészségi állapota nagy kiméretet és pihenést parancsol. Délelőtt is ágyban marad és csak a minisztertanács idejére ültették karosszékebe.

Munkatársunkat Pally Sándor, a miniszter titkára fogadta. Arra a kérdésre, hogy résztvesse-e a kereskedelmi miniszter az aradi szoborleleplezésen, Pally ezeket mondta:

— Sajnos, a kegyelmes ur egészségi állapota olyan, hogy egyáltalában nem lehet tudni, vajjon résztvehet-e Kossuth Lajos aradi szobrának vasárnapi leleplezésén. Ez iránt különben már tegnap és ma igen sok képviselő és újságíró érdeklődött, a miniszter azonban nem fogadhatott senkit és kijelentette nekem, hogy az aradi ünnepre való lemeneteléről vagy távolmaradásáról ez idő szerint nem áll módjában pozitív nyilatkozatot tenni.

A minisztert orvos, Müller Kálmán dr. naponként meglátogatja. A professzor kijelentette, lehetséges ugyan, hogy Kossuth Ferenc egészségi állapota 19-ig olyan kedvezőre fordul, hogy leutazhat Aradra, de az sem valószínű, hogy abban az esetben, ha ő az utazást a miniszter egészségi állapotára nézve károsnak fogja találni, eltöltje Kossuthot az utól. Karlsbadból való hazaérkezése óta a miniszter folyton fekszik, csak a minisztertanács idejére kel föl.

Kossuth Ferenc maga Pally titkár útján a következő üzenetet küldte:

— Ha egészségi állapotom megengedi, örömmel veszek részt a fényesnek és gyönyörűnek ígérkező aradi ünnepélyen.

— Biztosat egyelőre — tette hozzá Pally — nem lehet tudni, mert Kossuth most

annyira el van foglalva és egészségi állapota olyan, hogy még délelőtről délutánra sem csinálhat programot.

Amiről beszélnek.

Önagsága a detektív.

Régi, elosépt, de igaz nóta, hogy az élet a legjobb bohózatiró. Hennequin és Veber urak ugyan mesterei a vigjátékírásnak, de bizony az ő „Zsíros ügy“-ük csak gyerekjáték ahhoz a fordulatos, kacagtató és pikáns háttérű házassági vigjátékhoz képest, melyet az élet rögtönzött s melyről diszkrét mosolylyal suttog pár nap óta az aradi publikum.

Öregedő házaspárról szól az ének. A férfi előkelő államhivatalnok, „öreg ember nem vén ember“ fajta, aki, bár haja már őszbe vegyül, vigan szedegeti a szerelem gyümölcsseit — persze házasságon kívül. Mit tehet ő róla, hogy a vére még egyre forr és hogy a felesége, önagsága olyan szemrevaló szobacicákat tart, mint a Juci. Viszont a Juci nagyon ügyes perszona, aminő a mai rossz cselédviszonyok között ezer közül egy akad és így önagsága sajnálja elküldeni, bár gyakran hall esténként gyanus zajt a cselédszoba felől, rendszerint olyankor, amikor a férjüram ilyen kijelentések kíséretében veszi vacsora után a kalapját:

— Anyuskám, lenézek egy pillanatra a kávéháza, megígértem Jani barátomnak, hogy informálok a nyugdíjszabályzati ügyben.

Az „anyuskám“ súlyos dilemma előtt állott. Vagy eltúri tovább is az öreg csinyléteit, amittől már feszültek az idegzálai, vagy elbocsátja Jucit, ami még nagyobb baj. Sokáig töprengett, sokáig törte a fejét, míg végül egy napon: „Meggyszegyenitem a vén gazembert!“ felkiáltással ravasz tervet főzött ki, amely hivatva volt a gordiusi csomót megoldani.

— Juci, — szölt önagsága egy este a szobacicához, — maga ma elutazik haza Paulisra és holnap este jön vissza. Senkinek nem szölsz egy szötsöt se! Megértette?

Juci nagy szemeket meresztett, de nem volt mit tennie, fogta magát és elutazott. Vacsora után öreg Casanovánk fogja kalapját és kijelenti:

— Ne haragudj anyuocim, de ma este mulhatatlanul el kell mennem a körbe. Megjött a minisztérium rendelete a korpótlékról, ezt meg kell beszélni a kollégákkal.

— Csak menj öregem, — szölt nyájasan a felesége, de soká oda ne maradj! ... Vén kujon, most az egyszer megjáród! — nevetett elégsülten önagsága és férje eltávoztá után kényelmesen elhelyezkedve Juci ágyában, nyugodtan várta a történéndöket.

Tizenegy óra felé diszkrétén megkopogtatták a cselédszoba ajtaját. Néma csend.

— Jucikám, — sutteg egy hang, miközben az ajtó kinyílik és egy sötét alak biztos léptekkel a fekvőhelynek tartva, csóközporral borítja el a szobacicának vélt női alakot. Önagsága a jól sikerült terv felett érzett benső örömmel és elégsültséggel fogadja az ő hiedelme szerint a férjtől származó csóközönt, melyben már oly régóta nem volt része és csak midön a csókók tüze lan- kad, kiált fel szemrehányással:

— Oh, te vén gonosz csont! Itt jó vagyok neked, bent meg nem kellek?!

— Tyüü, a kutyafáját! — kiált fel egy meglepetéssel vegyes, dühös hang, — hát az öreg nagysága van itt?!

— Teremtő atyám, ki maga? — sikolt fel ő nagysága halálra rettenve.

— Mán megbocsásson a nagysága, én a Feri vagyok, a házmaster fia, de én a Jucihoz jöttem...

IRODALOM ÉS MÜVESZET.

Séta.*

A zugó város messze elmaradt már,
Mint félálomban hallom moráját;
Elöttem széles, zöld vetés huzódik
És rám nevetnek a cseresznyefák.
Fejem fölött az első fecske réppen,
Amerre nézek, minden csupa szín —
Ó jertek, jertek, látogassatok meg
Aranyvirágos, régi álmaim!

A meggyötört szív újra dalba olvad...
Kelő tavasz! egy dalt im rád köszönt;
S te viszonzásul szörd rá két marokkal
Ezt a sugár-, dal-, fény- és színözönt!
Mi bent maradt, azt hadd felejtse lelkem,
Mig a szabadban mindent fölkatat,
Ezer szabály most nem köt, nem parancsol,
Itt egy az ur, csak egy: — a hangulat.

Közélből lánykák nevetése hallik.
Az üde, friss hang lágyan ide cseng,
De csak egy röpke percre andalít el,
Azután egyre mélibb lesz a csend...
Merengve nézek hosszan el nyugatra,
Lelkem a földtől végkép elszakad...
Aranytengerben uszó fellegek közt
Pirosló arccal bucsut mond a nap...

Varságh Iános.

* A színházi bérlés. A régi bérlők helyét holnap, szeptember 15-én déli 12 óráig tartatnak fenn, azután az újabb bérlőkre jelentkeznek fognak eladatni. Kérjük tehát a régi bérlőket, hogy ha helyeiket megtartani óhajtják, azt 15-ig kiváltani sziveskedjenek. Egyben kérjük az új jelentkezőket, hogy szeptember 15-én délután 3 órakor előjegyzett helyeiket a pénztárnál vegyék át. Földszinti páholyokat a régi bérlők mind megtartották, az idén tehát első páholyok már nem kaphatók. De kaphatók még az első emeleten korlátolt számban. A. B. vagy C. napokra kitűnő páholyok. Támlásszékekre is az idén szokatlan nagy előjegyzések történtek és történnek ma is. Bérelni még folyton lehet szeptember végéig. Tisztelettel: A színházi pénztár.

* A diszellőadás. A szeptember 18. és 19-iki diszellőadás iránt nagy az érdeklődés, különösen a vidéki közönség jegyezteti magát tömegesen ugy a páholyokra, valamint a támlásszékekre. Ebből kifolyólag figyelmezteti a pénztár a páholy bérlő közönséget, amennyiben e két napra saját páholyukat óhajtanák megnyerni, méltóztatassanak szeptember 16-án reggel 9 óráig helyük iránt intézkedni a rendes napi árak mellett.

* Vidéki színeszet. Nádaszy József színgazgató szeptember elsején vonult be az orosházi színekörbe Abonyi „Gyermek“ című színművel, szeptember 2-án a „Tatárjárás“-t, 3-án a „Császár katonái“-t adták. A társulatról és zenekarról általában jól emlékezik meg a közönség. A társulat tagjai közt vannak Szentiványi, Mártonfalvy, Fátyol, Tompa Kálmán, Székely Lajos, Sajó, Aranyossyné, Rákosi, Máté, Antal Erzs, Vida Ilona, Földes, Szénássy stb. Itt említjük meg, hogy a csabai színházat Nádaszy kapta meg Maribázyval szemben.

* Új műsor az Urániában. Kedden mutatja be új műsorát az Uránia-színház, melynek attrakciói közül már most is kiemelhetjük a Julius Cézár című történelmi drámát, az Osztriga halászat című látványosságát és Amor csinyléit, melynek ötletes és mulatságos tárgya nagy szórakozására lesz a közönségnek. A Julius Cézár című dráma a nagy római életének és tragikus halálának mesteri feldolgozása. A nagy ember életének szemléltető módon való bemutatása mellett, nagy elragadtatással látja majd a közönség azt a bámulatos scenirozást, a tömeges zajos, eleven beállítását, a korbü dekorációkat, melyek ezeket a történelmi tárgyu mozgófényképeket jellemzik. A pompás képre még visszatérünk annak bemutatója után. 791

* Mutató a szerző legközelebbi megjelenő kötetéből.

A cirkvenicai tragédia után.

Meggyógyult a konzulné.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, szeptember 13.

A nyár legszenzációsabb idegdrámája, a cirkvenicai családi tragédia, még bizonynyal élénk emlékezetében van az újságolvasó közönségnek. Bajan Bartholome, argentinai konzul boldog és szépséges hitvese, egy előkelő, irigyelt asszony, három kis gyermekével együtt a tengerbe vetette magát. A tengerbe, melytől enyhülést várt lázadó idegeinek bajára. Őt és nyolcéves kis fiát kimentették, de két kis csöppjét elsodorták a habok, hogy sohase adják többé vissza az életnek.

A szerencsétlen anya tíz napig eszméletlen ideglázban feküdt Fiumében s a férjet, akinek egész boldogságát zuzta össze a téboly-nak e szörnyű pillanata, csak barátja, Vio fiumei ügyvéd, mentette meg attól, hogy öngyilkossággal vessen véget gyötrelmeinek.

Néhány napig foglalkozott még a sötét tragédiával a közönség, de azután új drámák foglalták le az érdeklődést s a cirkvenicai tragédia szereplőivel senkise foglalkozik többé.

Pedig a tragédiának az a felvonása amely most ért véget egyik budai szanatórium diszkrét falai között, telve van emberi motívumokkal, lelki emóciókkal.

Bajannának fogalma sem volt arról, mikor napokig tartó önkivületéből magához tért, hogy milyen rettenetességre kényszerítették fellázadt idegei.

Első szavával gyermekei után kérdezősködött amikor férje, aki a martirok erejével viselte el a szörnyű csapást, azt felelte neki, hogy a két kicsi megbetegedett s Budapestre vitték őket, neki sem volt többé maradása Fiumében.

Felvitték tehát őt is a fővárosba s azzal az ürüggyel, hogy a gyermekkorházba viszik, a mentők batárján bevitték a Schwartzter-féle szanatóriumba. Az intézet vezetőjének összes törekvése az volt, hogy helyreállítsa a szerencsétlen anya lelkiegyensúlyát és hogy örökre rejtve maradjon előtte a cirkvenicai dráma.

Férjéhez és megmaradt gyermekéhez való szeretetét használta fegyverül s meggyőzte, hogy ezek érdekében nem szabad felkeresni két beteg gyermekét, mert a ragályos kórt, amelyben szenvednek, megkaphatják tőle az ő révén azok is, akiket olyan nagyon szeret.

Nagy keservesen nyugodott bele a szegény anya, akit kárptól naponta felkeres az ura és kis fia. Ez a gyönyörű, fekete-hajú csöpp, aki pedig részese volt a szörnyű tragédiának, egy férfi erejével játszsza szerepét, dédelgeti anyját, aki pedig őt is halálra szánta abban a sötét pillanatban. Igyekszik vig lenni, szórakoztatni az édesanyját, mert tudja, hogy az ő nemes hazugsága nélkül elpusztulna az igazság mérgétől az ő szép, beteg mamája.

Eljött messzi tengeren túlról a szerencsétlen asszony családja, akik napról napra hirt hoztak a két kis betegről. Apránként készítették elő a beteget, hogy beletörődjék abba, hogy két gyermeke elveszett a számára.

A lelki sebészet remekművét végezték Schwartzter tanár vezetésével a jótékony mese szövege és a szerencsétlen anya tegnap, amikor kiméletesen tudtára adták, hogy a halál megváltotta két kicsinykét a szenvedéseitől, a fájdalom zokogásával ölelte magához férjét és kisfiát:

— Csakhogy ti megmaradtatok nekem drága gyönyörűségeim!

És a fekete köntöst öltött asszony, a sokaktól megkönnyezett és épen előtte ismeretlen tragédia tudata nélkül megy tovább a gyógyulás útján, az új élet felé, amelyet emberfölötti önrallommal épít fel neki az ő szerencsétlen ura ott túl az oceánon.

HIREK.

Péksztrájk Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

A sütőmunkások ma délután Aradon sztrájkba állottak. Mára volt összehíva, mint azt lapunk vasárnapi számában jeleztük, Török Lajos rendőrfogalmazó hivatalos helyiségébe a békéltető bizottság ülése. Erre úgy az összes munkaadókat, mint a munkásokat meghívta a főkapitány.

A mesterek részéről Kádas Lajos dr. ipartestületi titkár volt jelen, aki kijelentette, hogy a munkaadók nem hajlandók a tárgyaláson résztvenni, mert nem látják szükségét annak, hogy a munkásokkal tárgyalásba boesátkozzanak. Erre Török fogalmazó *meghíusultnak jelentette ki az ülést és erről jegyzőkönyvet vett fel, melyet Kádas dr. és a munkások megbízottai irtak alá. Ez utóbbiak azonnal gyűlést tartottak és kimondták, hogy még ma abba hagyják a munkát és proklamálják a sztrájkot.*

A Kossuth-utca 5. szám alatt levő Riszterer koresmában ütötték fel a sztrájkanyagát. Megjegyzendő, hogy nem valamennyi pékség hagyta abba a munkát, több műhelyben rendszeren folyik az üzem.

Beszélggettünk ifjabb Kristyórá Jánossal s megkérdeztük tőle, befolyásolja-e a pékműhelyek munkáját a sztrájk.

— Kenyeret épen annyit sütünk, — mondta Kristyóra — mintha nem volna sztrájk, de kifliből nem tudunk annyit előállítani, mint máskor. Megpróbálunk vidékről szervezeten munkásokat hozni, mert a szervezett segítők olyan követelésekkel állnak elő, hogy azokat képtelenség teljesíteni. Inkább felhagyjuk az iparunkat, minthogy azokat teljesítsük. A mi műhelyünkben havonta 500 korona differenciát jelentene a követelések teljesítése.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 14-én az időjárás: meleg, elvélve csapadék, zivatarok, később hűvösebb.

— A románok ellenállása. A *Keleti Ertesítő* jelenti: A szombati minisztertanácson szóba került a román egyház és a kultuszminisztérium konfliktusa is, azonban érdemleges határozatot nem hoztak, hanem abban állapotok meg, hogy a román egyház ellenállásával szemben követendő intézkedésekre csak akkor kerülhet sor, ha a mostani ideiglenes kormányt állandó kormány fogja felváltani. Különben a nemzetiségi párt ebben az ügyben a Ház összeülésekor sürgős interpellációt fog intézni Apponyi grófhhoz. — *Alvincről* táviratozzák: Maniu Gyula tegnap tartotta beszámolóját Alvincen. Támadta a kormányt s a választóreformot. Apponyi rendeletére — ugymond — csak a leghatározottabb visszautasítással lehet válaszolni. Minden igaz román mély hálával tekint a román egyház mostani erőteljes fellépésére. A választók bizalmat szavaztak Maniunak.

— A király, a trónörökös és a hadgyakorlatok. Bécsből táviratozzák: Tegnap a hadtest és landwehr-parancsnokság a következő napipa-

rancsot adta ki: Ferenc Ferdinánd főherceg öfensége, a legfelsőbb hadur megbízásából a következő táviratot intézte a 2. hadtest parancsnokságához: Ő császári és apostoli királyi felsége legkegyelmesebben megbízni méltóztatott, hogy a parancsnokságoknak és csapatoknak legfelsőbb megelégedését fejezzem ki a csapatok kiváló magatartásáért, kitartó munkabírásaért és vitéségükért, melyeket a morvaországi hadgyakorlatok folyamán tanusítottak. Ferenc Ferdinánd főherceg lovassági tábornok. Ez a legfelsőbb elismerés a csapatok előtt azonnal kihirdetendő. *Versbach.*

Illetékes helyen koholmányoknak jelentik ki azt a több lap által közölt hírt, amely Ferenc Ferdinánd főherceg egy a távirócsapathoz beosztott magyar katonával való állítólagos beszélgetéséről szól.

— Lengyel küldöttség Aradon. A magyarok meghívására október 6-án, az aradi gyásznapi hatvanadik évfordulóján százötven tagból álló lengyel küldöttség jön hozzánk a lebergi polgármester vezetésével. A fogadás iránti előkészület munkálatait a budapesti egyetemi ifjuság végzi Láncozi Simon doktorral élén. Az aradi vesztőhelyen Réder Dezső fogja mondani az ünnepi beszédet francia nyelven. A részletes programot csak egy hét múlva teszi közzé a rendező-bizottság.

— Az aradi luteránus egyház kiválása. Az aradi luteránus egyház tudvalevőleg el akar szakadni az arad-békési egyházmegyétől. A felhozott érveket ismerik; ezek között a legsúlyosabb az, hogy a közgyűléseken mindig oly határozatot hoznak, amelyet a csabaiak akarnak. A jogügyi bizottság, nem hallgatva meg a támadott félt, oly határozati javaslatot nyújtott be, hogy bár az aradiak kiválását a közgyűlésre nézve károsnak tartja, a közgyűlés az aradiak vágyait teljesítse. A bányai egyházkerület tegnapi közgyűlése ezzel szemben kimondotta, hogy az aradiak vágyát nem teljesíti, tehát nem válhatnak ki.

— Inzultált szerb miniszter. Belgrádból jelentik: Milovanovics volt szerb külügyminiszter, aki most a belügyi tárca birtokosa, kinos botránynak állott a középpontjában ma délelőtt. Sztojkovics színészt nemrég elbocsátották a belgrádi Nemzeti színházról. Ezért ő Milovanovicsot okolta és elhatározta, hogy boszut áll a miniszteren. Ma egy forgalmas utcán találkozott. A színész szemrehányást tett Milovanovicsnak.

— Követelem, — mondta, — hogy visszahelyeztessen!

— Nem tehetek semmit ebben az ügyben, — felelte a miniszter.

Ekkor Sztojkovics fölemelte ökölbe szorított kezét, hogy megüsse a minisztert, de az futni kezdett. A színész az utcán üldözőbe vette Milovanovicsot, aki hirtelen egy ház udvarába futott és ott összeesett. Orvost hívtak, aki hazaszállította az önkivületben lévő embert. Teljes nyugalmat tanácsolt a betegnek, mert attól lehet tartani, hogy az izgalom következtében szívszélütés éri.

— A tövisi indóház építése. Az aradi üzletvezetőség most döntött a tövisi állomás indóházának építési ügyében. A kétemelekes felvételi épület építését Steiner József aradi műépítész kapta meg. Az építkezés egy részét még ez évben el kell készíteni, a hátralévő részt csak jövőre. Az építési összeg kétszázötvenezer korona.

— Halálozás. Boxberg Róza, az Arad csanádi egyesült vasutak tisztviselője tegnap Budapesten meghalt. Aradról tegnapelőtt utazott föl, hogy megoperáltassa magát, azonban még a műtét előtt elhunyt.

— A bresciami léghajóverseny. Bresciából táviratozzák: A mai nemzetközi aviatikus meetingnél igen nagyszámú közönség foglalta el a tribünt. A többi között Lelicia hercegnő is jelen volt. A jelenlévők számát körülbelül 100.000-re becsülik. Délelőtt nem volt felszállás; délután Leblanc rövid utat tett, mely alkalommal apparátusa megsérült. Délután Rouvier a bresciami Grand Prixért (50 kilométernél több) versenyzett, amely utat a publikum óvációi között 1 óra 9 perc $4\frac{2}{5}$ másodperc alatt tette meg. Ebbe beleszámítva egy rövid, versenyszabályok szerint megengedett megszakítást, melyet arra használt fel, hogy gépét utántöltse és azután repülését 60 kilométerre kiterjessze. Calderara hajóskapitány először egyedül, azután Savoia hadnagygyal több szép repülést végzett. Ezután egyidejűleg szálltak fel Bleriot és Courtis repülőgépeiken. Jelentékeny magasságban a szószoros értelmében kergettek egymással és versenyezve végezték a legérdekesebb mezdulatokat, ami nagyszerű látványt nyújtott. Courtis később rövid felszállást végzett d'Annunzio költővel. Bresciából táviratozzák: A tegnapi léghajókonferencia végével a bizottság a következő eredményt tette közzé: I. Brescia nagy díja 50 kilométernél nagyobb távolságba való repülésre: 1. Courtis, 2. Rouvier. II. Magassági díj. 1. Rouvier (116 méter), 2. Courtis (51 méter). III. Startdíj. 1. Courtis, 2. Leblanc. IV. Utassal való repülés díja. 1. Calderara. V. Körpályadíj (10 kilométer), 1. Calderara.

— Bezárt román iskola. A gyulai nagy román-városi iskolaszék meghasonlott Papp I. János aradi román püspökkel. A 3 év előtt Romániába szökött Joneszku János volt gyulai tanító helyét ma sem töltötték be, mert az aradi szentszék egy tanító, vagy tanítónő részére tartja fenn a helyettesítéssel betölthető tanítói állást. Az iskolaszék azonban megsokalta a folytonos helyettesítést s rákényszerítette az aradi szentszékot, hogy a tanítói állás végleges betöltését rendelje el s a pályázatot töltsék ki. A szentszék nehezen ment bele a dologba. A választást augusztus hó 1-re tűzte ki. Majd gondoskodott róla, hogy a választás felebhezéssel támadtassék meg, hogy az ügy végleges megoldása ezután is elhuzható legyen. Ugy is történt. A választást, melyen Marosan Jusztin békéscsabai tanítót óriási többséggel megválasztották, megfélembtezték. Az aradi szentszék erre egy közbevetett határozattal ismét helyettest küldött 6 hónapi időre. Az iskolaszék nyomban összeült s egyhangu megállapodással a legvégsőbb ellenállásra határozta el magát. A helyettesítésbe nem hajlandó belenyugodni, annál kevésbbé, mert a helyettes nem is tanító, hanem tanítónő, ki iránt a nép ellenszenvének már a két év előtti helyettesítés alkalmával kifejezést adott. Tudvalevő dolog, hogy a román tanító kántori teendőket is tartozik teljesíteni, erre a tanítónő képtelen s így a helyettesítés helyett a választás elleni felebhezés azonnali elintézését követelik. Addig az iskolát bezárták s abba senki fiát be nem engedik.

— A szerb trónöröklés. Belgrádból táviratozzák: A György herceg volt trónörökös hívei és barátai által megindított mozgalom, melynek az a célja, hogy a herceget trónörökös jogába visszahelyezze, az egész közvéleményt, de különösen a politikai köröket nagyon felkavarta. Az ifju-radikális táborban erős a forrongás, mert nem akarják megengedni, hogy György herceg régi pozícióját, az ország nyugalmanak kárára visszakapja. A párt lapja, az Odjok erősen ellene támad a mozgalomnak. De a dinasztia kiméli, míg a többi ifju-radikális lapok a dinasztia ellen is állást foglalnak.

— Házasságok. Fényes esküvő folyt le tegnap délután Aradon. Klein Mihály fényi nagybérleb esküdött örök hűséget Heltai Gréthe kisasszonynak, özvegy Herz-Pollák Helén urnő bájos és művelt leányának. Az esketés tanúi voltak az anyakönyvvezetőnél Just J. Gyula (Augsburg) és Guszmán Ádám (Perlasz), az egyházi szertartásnál Guszmán Ádám és Polónyi Jenő dr. Koszorus párok voltak: Stauber Manó és Polónyi Gyula, Just Edit és Korányi Károly dr., Just Elza és Lukács Lipót dr. A nászmenetben még résztvettek: Tisch Mór dr. és neje, Polónyi Jenő dr. és neje, Guszmán Ádám és neje, Just J. Gyula és neje, Grúwald Sándor és neje. A menyasszony édesanyjának lakásán az esküvő után fényes lakoma volt, melyen Arad előkelőségei közül számosan vettek részt.

Kallós Ede, az ismert, kiváló szobrászművész házasságot kötött özv. Pethő Istvánné, született Racsov Etelka urasszonnyal Temesvárott.

— Vizsga a gyermekmenhelyen. Az aradi gyermekmenhelyen szervezett felügyelőnői tanfolyam hallgatóinál holnap vizsgáznak. A belügyminisztériumot a vizsgálaton Karsay Sándor miniszteri titkár, az országos gyermekvédő liga titkára képviseli.

— Elhunyt államtitkár. Kupecz Ödön, a magyar királyi pénzügyminisztérium adminisztratív államtitkára vasárnap délelőtt tíz órakor Tahitófalu községben, ahol szabadságidejét töltötte, hatvanöt éves korában szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. Negyvenegy évet töltött a pénzügyi tárca szolgálatában. Kiváló, érdemes hivatalnok volt. Erdemei elismerésül többször részesült királyi kitüntetésben is. Halálát a pénzügyi tisztviselők egyetemén kívül özvegye, Zsambinszki Irma gyászolja. Holttestét Budapestre szállítják és szerdán délután négy órakor kísérik a Lánchidútea 6. szám alatti gyászszobából az örök nyugalomba.

— Az igazoló választmány ülése. Arad város igazoló választmánya a törvényhatósági bizottságban 1910. évben szavazattal bíró legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására céljából szeptember hó 14., 15. és 16-án d. u. 3–5 óráig Angel István dr. aljegyző hivatalos helyiségében ülést tart.

— Eljegyzés. Ginovszky Miklós battonyai kir. járásbírósi jegyző folyó hó 12-én eljegyezte Aradon Szabó Vicuskát, néhai Szabó Lajos battonyai szolgabíró és lapszerkesztő leányát.

— Kell Manó cég ajánlja kitűnő minőségű harisnyait és keztyűit. Telefon szám 673.

— Az ujaradi bucsu. Tegnap volt Ujaradon a rendes bucsu, amelyre a közeli vidékekről több százan jöttek el kocsival. A bucsu a szokásos mulatsággal volt összekapcsolva, amely minden zavar nélkül ért véget.

— Adományok a vesztőhely javára. A 13 vértanu kivégzési helyének megváltására újabb befolyt adományok: Eddig befolyt 40356 kor. 43 fill., Rimaszombat r. t. város 25 kor., Nagyszombat sz. kir. város 30 kor., Dávod község 20 kor., Birkis j. főszolgabíró 4 kor., Karácsond község 5 kor., Helka község 26 kor. 70 fill., Nagykállói főszolgabíró 5 kor., Nagykomarás község 5 kor., Komjáthy János szinigazgató Brassó 200 kor., Temes vármegye 500 kor., Csongrád vármegye 300 kor., Békás vármegye 200 kor., összesen 41687 kor. 13 fill.

— Lángban álló petroleumbányák. Bukarestből jelenti egy távirat: A moreni petroleumbányában tegnapelőtt tűz ütött ki, mely, dacára az elővigyázati intézkedéseknek, 17 további bányára kiterjedt. Stavropoleos falu a lángok által teljesen körül van véve. Négy ember súlyosan megsebesült. A kár meghaladja az 1 millió leit.

— Egy fányér leves a postás kaszárnyában. A budapesti posta-kaszárnyák tájékán most sokat beszélnek egy vitéz katonáról, akinek lovag Beer Vilmos a neve. Nem is olyan régen a lovag még huszárezredes volt. Mikor nyugdíjazták, megkapta albérlésbe a postakocsik gondozását s korlátlan ura lón a vig-utcai, bérkocsis-utcai és külső soroksári uti kaszárnyáknak. Ekkor, mint minden jó katonának, az lett az ambíciója, hogy katonai fegyelmet teremtsen a postakocsisok között. Toborzáshoz fogott s összeállított egy csapatot kunsági fiukból, akiket a fővárosba vetett a sorsuk egy darab kenyérért. A lovag főlovászmestere, akinek — katonai szemmel nézve a dolgot — olyanforma rangja van, mint katonáéknál a számvivő őrmesternek, leszerződte őket huszonhat forint havi fizetéssel, amiből azonban tizenhat lemegy kosztra és lakásra. A lakással még meg voltak valahogyan a postásfiuk, mert valamennyije hozzászóltak még odahaza az istállóban való hámláshoz, a koszt miatt azonban sokat kellett sőt hajtozniok.

Most, szerdán délben, nagy baj történt a postás-kaszárnyában. Valószínű, hogy a lovag ur kénytelen lesz megnyitni az éléskamrát és mélyebben nyulni a zsirosbödön fenekére. A postakocsisoknak ugyanis felszolgálták a levest. Az egyik, Kulcsár Imre, fölkel, megfogta a fányért s óvatosan, hogy a leves ki ne lötytenjen, felballagott az esredeshez, aki szintén az ebédjénél ült.

— Méltóságos ezredes ur — mondta bátorosan a kocsis — nem bírom megenni a levest.

— Miért?

— Azért, mert rossz.

Mit csinál ilyenkor egy olyan ezredes, akinek parancsszávara valamikor hadnagy urak és kapitányok megremegtek? Fölkel s jobbról, balról hatalmas pofont oszt a vakmerőnek. Az lett a sorsa Kulcsár Imrének is. Azonfelül el is bocsájtották.

A postakocsisok azonban szépen összeszedeltek s küldöttseggel mentek a postaigazgatóságához azzal a kéréssel, hogy ne adják ki őket albérlésbe, hanem vegye a postakocsisokat maga a posta házikézelésbe, mert így tűrhette a helyzetük. Odafenn gondolkodási időt kértek s egyúttal értesítették a lovagot, hogy panasz van ellene. Az ezredes ur erre megjavította a kosztot és felmondott a forradalmároknak. Hír szerint egy országgyűlési képviselő is kezébe vette az ügyet s illetékes helyen el fog járni a postakocsisok érdekében.

— Autombilközlekedés Makó és Arad között. Makóról írják: Glück Samu gépraktáros autombilközlekedést akar meghonosítani Makón, amely azonban nemcsak a városi közlekedést bonyolítja le, hanem nagyobb távolságokat is megtesz. Többek között fölvette tarifális tervzetébe Aradot is. Azonban viteldijai olyan magasak, hogy nem hiszszük, hogy akadjon ember, aki oly horribilis árat fizessen azért, hogy Aradra jusson. A tarifa így szól: vidékre, mindenütt három érai várakozás értendő s akkor a díj Szegedre és vissza egy személy után 15, két személy után 20 korona. Hódmezővásárhelyre 20, illetve 24 korona, Aradra 32, illetve 40 korona, Temesvárra egy személy után 40, két személy után 48 korona.

— Időjárás októberre. Meteor a következőket írja: Október hó változási napjai: 6, 7, 12, 13, 14, 18, 22, 26, 27 és 28-ra esnek, melyek közül legerősebb hatásúak a 6, 12, 18 és 26-ikiak. A 6. enyhébb, a 12-iki szeles, hűvös, részben csapadékos; a 18. újra enyhébb, száraz; a 26. hűvös, csapadékos, esetleg hideg jelleggel, mely dért, sőt fagyot is hozhat s e jelleggel a hónap végéig megmarad. — Október tehát eléggé változatos hónapnak ígérkezik, még enyhébb időközökkel, de végén két külső bolygónak, leginkább a Szaturnusznak befolyása folytán a hidegebb jelleg is érvényesülhet.

— Értesítés. Az Országos Gyermekvédő Liga sorsjegyeire esett, még át nem vett nyeméreménytárgyak folyó hó 10-ig a sorsjegyirodában (Budapest, Városliget, Iparcsarnok) átvehetők.

Pénzt

1743

jelzalog, amortisatio és váltó
fedezetre földbirtokra és vá-
rosi bérházakra legelőnyö-
* * * sebben közvetít * *

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-uta 8.
sz. saját ház a fiók posta
* * * mellett. * *

— Panaszok a Mihály-utcai iskola körül. Az alábbi levél érkezett hozzánk: Tisztelt Szerkesztőség! Szépen kérjük, legyen szives az alábbiakat becses lapjában közzétenni: A Mihály-utcai áll. iskolába a folyó tanévre beiratkozott 264 növendék. Az iskolában két tanító működik, de négy tanterem van, melyből kettő használt, míg a másik kettő üresen, de a szükséges burtorzattal felszerelve áll. A két üres teremben s a két használt teremben a beírt összes tanulók elférnek, csak két új tanterem kellene, ki őket oktathassa. Tavaly az iskolából áthelyeztek 89 növendéket más iskolához, holott lett volna az üres termekben helye, de tanterem nem volt. Okulva a tavalyi eljárásról, a Mihály-utcai áll. iskolába járó tanulók szülei folyamodványban fordultak az állami iskola Gondnokságához, hogy gyermekeiknek az iskola körzetéből való áthelyezését megállítsák s kéri azt is, hogy az üres termeket vegyék használatba, illetve, hogy új tanító kinevezését eszközölje ki a Gondnokság. Várjuk, hogy az intézkedés minő lesz, mert a kérelmet mi is igazságosnak és teljesíthetőnek találjuk. Tisztelettel Kosara Sándor, Horváth Antal, Olajos József, Nagy József.

— Orloff öngyilkos kísérlete. Fiuméből jelentik: Orloff bankrabló ma a cellájában négyszer kísérelt meg öngyilkosságot s kétszer akart megszökni a fogházból.

— Babonás história. A Máriaradnával szomszédos Solymos községből különös históriáról tudósítanak. Kureszku György kőbányai munkás, aki nemrég különvált a feleségétől, együtt mulatozott Molnár István nevű társával az egyik korezmában. Ejjél után Molnár haza akart menni, de Kureszku ezt mondta:

— Aludj nálam. Én ugyanis egyedül vagyok, mert tudod, hogy az asszonyt elzavartam.

Molnárral utnak indultak és otthon Kureszku a kamrába feküdt, Molnár pedig az eresz alatt aludt el. Nemsokára három furcsa alak jelentkezett Molnár előtt. Papi ruha volt rajtuk és az arcuk valami lárvába volt bujtatva. Lehúzták Molnárról a takarót, de azután megfordultak.

— Nem ez az, — dunyogták boszusan.

A kamra irányába mentek és ott fölragigálták a megrémült Kureszku. Kivitték a Maroshoz és ott föl-alá jártatták a parton, aztán furcsán mormogtak. Ugy két óra felé visszavitték a munkást a kamrába és újra lefektették. Kureszku most önkívületi állapotban fekszik, nagy láza van és folyton félre beszél. A faluban és a környék hiszékeny népei között most rémhírek terjedtek el a babonás eset kapcsán.

— Áruló villám. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Tegnap este a nyugati pályaudvar munkásai a sűrűn ismétlődő villámlás fényében észrevették, hogy az első számú raktár tetején két ember bujkál. Utánuk mentek s a padláson megtalálták Bozsek Ferenc 41 éves rovott multu, a főváros területéről kitiltott napszámost és Skollák János 41 éves mázolósegédet. Átadták őket a rendőrségnek. Azzal védekeznek, hogy a vihar elől menekültek a padlásra, valószínűbb azonban, hogy a raktárban elhelyezett gyorsáru pénztárt akarták kifosztani s ha a villámlás fénye meg nem világítja bujkáló alakjukat, sikerül is a tervük. Letartóztatták őket.

— Éjjel a Petőfi-utcában. A következő sorokat vettük: A Petőfi utcában két egymással szemben levő építkezés nemcsak a forgalmat zavarja meg, hanem a gyalogjárást is megnehezíti. Nappal csak kellemetlen ez a dolog, éjjel azonban életveszélyes. A gondviselésnek kell a járóelőre vigyázni, hogy valamelyik oszlopba, téglarakásba, vagy törmelékhalomba be ne botolják s azon a nyakát ne törje. A legkisebb óvintézkedés, amelyet a polgárok biztonsa megkövetelhet, az, hogy mindkét építkezésnél egy-egy utcai lámpát függesszenek ki. Ha a főkapitány egy este megtekintené az állapotot, egy napig se késne ezzel a parancsal. *Egy érdekelt.*

— Életunt magánhivatalnok. Budapestről táviratozzák: Vasárnap reggel a Lánchid budai oldaláról Hirsch Sándor 21 éves magánhivatalnok a Dunába ugrott. Egy rendőr észrevette, utána ugrott s még élve kimentette. Miután a főkapitányságon megígértették vele, hogy nem követ el öngyilkosságot, elbocsátották. Életunt-sága okát nem mondja meg.

— Leszurta az édesanyját. Budapestről táviratozzák: Elvetemült embert tartóztatott le tegnap a budapesti rendőrség Pallagi János 24 éves betűszedő személyében. Pallagi az éjszaka részegen ment haza Izabella-utca 23. számú lakására. Pallagi szülői házmesterek s a fiúnak édesanyja, Pallagi Péterné nyitott kaput. Az öreg asszony, amikor látta, hogy fia részeg, szemrehányásokat tett neki. Erre a fiu nagyon dühre fakadt, kést rántott elő és hasba szurta az édes anyját. Az öreg asszonyt a mentők a Rókus-kórházba vitték, a fiát pedig a rendőrség letartóztatta.

— Menyasszonyi kelengyék szolid, szakavatott kivitelben legelőnyösebben beszerezhetők Heim J. cégnél Arad, gróf Nádasdy palota, Szabadságtér 20. 3407

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Tánciskola. Reich és Edelényi táncintézet a Fehér Kereszt disztermében e hó 20-án veszi kezdetét. Beiratkozni Bloch papirkereskedésében és a táncteremben. Ismerkedési estély e hó 26-án. Diák, kereskedő és iparos kolon. Külön órák háznál, vagy a táncintézetben is eszközöltenek. 3480

— Figyelem! A n. é. közönség figyelmét felhívjuk Poszt Antal törekvő cipésmester által gróf Leiningen-utcában nyitott cipészüzletre. 3037

— Deutsch Sándor táncintézetében (Ipartestület disztermében) a tanítás folyó évi október hó 2-án veszi kezdetét, melyre beiratkozni már most lehet Bercsényi Miklós-utca 18. szám alatt. Október hó 3-án ismerkedési estély, diák-, kereskedő és iparos-kolon. — Külön órák háznál vagy a tánciskolában, ugyszintén kívánatra vidéken is. 3419

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

4 kiváló bór- és kén-savas gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukópályabetegeknek és hurutos bántalmaknál kiváló hatás.

Természetes vasmentes savanyvíz.

Legjobb átványvízkezelésben vagy a Salvo-lépcsőn

Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Budaörsi úton.

TARKASÁGOK.

(Ki a gazdagabb?) A Központi kávéházban egyasztaltársaság az amerikai milliárdosokról beszélget. Egyikük felsóhajt:

— Hallatlan. Két milliárdja van ennek a Rockefellernek. Micsoda szédítő gazdagság.

Rónai, a kávé, aki az asztaltársaságnál ül, megvetően vállat von.

— Az nem is olyan sok. Nekem több van két milliárdnál.

A társaság tagjai megdöbbenve néznek rá:

— No igen, Rockefellernek van két milliárdja, nekem pedig van három billiárdom...

(A gyerek pályaválasztása.) Ez a történet a hat éves Pannikáról szól, akit most irtak be az iskolába. Azt mondja az apjának:

— Apu?

— No?

— Engem mindig az Irénke néni tanít, még csak férjhez nem megyek?

— Nem.

— Ne-em? Hát akkor mit csinálók, ha az Irénke néni iskoláját kijárom?

Az apunak rossz kedve van s ezt mondja:

— Akkor a felsőbb leányiskolába jársz.

— Hát aztán mi lesz belőlem?

— Gimnázista.

— Hát a gliblazistából hova megyek?

— Az egyetemre.

— Hát ha a zegyedemet kijárom, mi lesz belőlem?

— Doktor.

— Doktor? Más nem lehetek?

— De igen. Tanár.

— Tanár? Más nem lehetek?

— Nem.

Csend. Nagysokára nyílik az ajtó s belép az anyuka. Pannika keserves zokogással ugrik a nyakába:

— Anyukám, aranyos anyukám, minék járam én ki azt a sok iskolát, ha mégse lehetek varrónő!

SPORT.

+ A vasárnapi football mérkőzés. Vasárnap délután kellemes időben nagyszámú közönség jelenlétében tartotta meg barátságos football mérkőzését a Postások Sportegyesülete és a Temesvári Atletikai Klub a vágóhid melletti sporttelepen. A mindvégig élvezetes játék a postások győzelmével végződött, bár a goal arány nem adja le a verseny tiszta képét, mert a postások csapata állandóan nagy fölényvel dolgozott s a temesváriak csak ritkán jutottak támadáshoz s inkább csak a védelemre szorítottak. Általában a postások fiatal csapatán meglátszik a javulás; jó volt a csatár sor, gyors és szép játékot produkáltak, a fedezetek szépen támogatják a csatárokat, ugyszintén a háttvédek minden labda fogása biztos volt; jó volt a kapus is, ki szintén ügyesen

Ki olcsón, szép és legújabb divat szerinti kosztümöt óhajt készíttetni, keresse fel

Klein Sándorné

ujonnan megnyílt angol és francia női divat varrodáját Kölcsey-utca 1. szám alatt.

Urileányokat szabni és varrni előnyös feltételek mellett elvállalok.

3485

Értesítés!

Az őszi idény alkalmából ajánlom a t. szülők figyelmébe dusan felszerelt 3153

férfi- és gyermekruha-raktáromat,
a melyeket mai naptól mélyen leszállított áron árúsítok.

Szives próba vásárlást kér

Braun Miksa,

férfi és gyermek ruha áruhaza

Arad, Szabadság-tér, Gróf Nádasdy-palota.

Telefon: 577. szám.

dolgozott. A csatársorból különösen kitűnt Zaránd, Nyári és Sötét. A temesváriaknál igen erős volt a védelem, de különösen a kapus, ki sok biztos goaltól mentette meg a temesváriak kapuját, a közönség nagy tetszésére talált. Csatársorukban legjobb volt Bauer. Bíró Duffner János volt, ki a helyét mindkét fél teljes megelégedésére töltötte be.

TANÜGY.

(—) Iskolaszéki ülés. Arad város községi iskolaszéke folyó évi szeptember hó 17-én, pénteken délután 4 óraker a városház emeleti kistermében rendkívüli havi ülést tart. A tanácskozás tárgyai: Krahm László nagyjaitai és Moravék Elemér csálai lakosok kérelme, leányuk részére az egyszeres tandíjfizetés kedvezmény megadása iránt. 2. Farkas Vilma polgári leányiskolai énektanítónő kérelme, négy heti szabadságidő engedélyezése iránt. 3. Jelentés az 1909—10-ik iskolai évre beiratkozott tanulók létszámáról s az eddig tett és teendő intézkedésekről.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 13.

Lanyha. Kínálat megfelelő, vételkedv korlátolt. 15 ezer mm. 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	7.03—7.04	7.02—7.03
Buza 1909. októberre	13.47—13.48	13.51—13.52
Buza 1910. áprílisa	13.63—13.64	13.66—13.67
Rozs 1909. októberre	9.43—9.44	9.46—9.47
Zab 1909. októberre	7.24—7.25	7.28—7.29

Zárul 5 óraker.

Osztrák hitelrészvény	...	667.50
Magyar hitelrészvény	...	778
Közuti vasut részvény	...	598.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. szeptember 13.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	12.75—12.80
76	12.85—12.90
77	13.10—13.20
78	13.25—13.30

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj	12.60—12.65
Rozs uj	8.60—8.70
Árpa uj	6.50—6.60
Zab uj	6.60—6.70
Tengeri régi	7.20—7.25

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 13. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 140—42 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 142—144 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 144—145 fillérig.

Sertéslelészám: szeptember hó 7. napján volt készlet 26760 darab, szeptember 8. napján felhajtott 186 darab, szept. 8. napján elszállított 618 darab, szeptember 9. napjára maradt készletben: 26757 darab.
A hizott sertés üzlet irányzata vevők szilárd.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909 szeptember 14-én, kedden:

1. A szobor Bohózat. — 2. Osztriga halászat. Látványosság. — 3. Opiumtolvaj. Humoros. — 4. A Prérík gyermekei. Életkép. — 5. Amor csinyjel. Látványosság. — 6. Egy színelőadás következményei. Bohózat. — 7. Jultus Cézár. Történelmi dráma.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Faeladási hirdetmény.

Az Aradvármegyében fekvő Zimbró községbeli volt urb. közös birtokosoknak tulajdonát képező erdőbirtoknak a természetben szembevetően ki és megjelölt részén található, 26472 m-re becsült, nagyrészen bükk, kis részben cser, éger és nyírfából álló 47005 korona becsértékű fakészlet, a m. kir. földművelésügyi miniszter ur. 66373—1908. számú engedélye alapján az 1909. évi október hó 4-én délelőtt 10 óraker Józszáshely községének tanácstermében tartandó, írásbeli zárt ajánlatok benyújtásával egybekötött nyilvános árverésen eladatni fog. Kikiáltási ár a hivatalosan 47005 koronában megállapított becsár; bánatpénz 4700 kor. A kellő bánatpénzzel (készpénz vagy óvadékképes, névértékben számított magyar érték-papír) ellátott zárt ajánlatok a szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be az árverelő bizottság elnökénél; postán megküldhetők előzetesen Körjegyző, Józszáshely u. p. Gurahonc címen. Utó, kellően fel nem szerelt, az árverési és szerződési feltételektől eltérő ajánlatok nem lesznek figyelembe véve. A részlet s árverési és szerződési feltételek a zimbrói volt urbés elnökénél, az aradi m. kir. állami erdőhivatalnál, a borossebesi m. kir. erdőgondnokságnál, a józszáshelyi körjegyzőnél és Popa György dr. buttyini ügyvédnél tekinthetők meg, ez utóbbiak által kívánatra postán megküldetnek. Tájékoztató megjegyzetetik, hogy a fa nagyméltóságú Zselénszky Róbert gróf iparvasutján a feltételekben részletezett megállapodás mellett Gurahoncig leszállítható. Zimbró, 1909. szeptember hó 8-án. Urbés elnök.

Ne vásároljon
addig KALAPOT
amíg meg
nem találja MIJNÉZ J.
szécs, modern kirakalait.

Naponta többször frissen pörkölt kávé

fűszer és illatszer KÁROS

SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

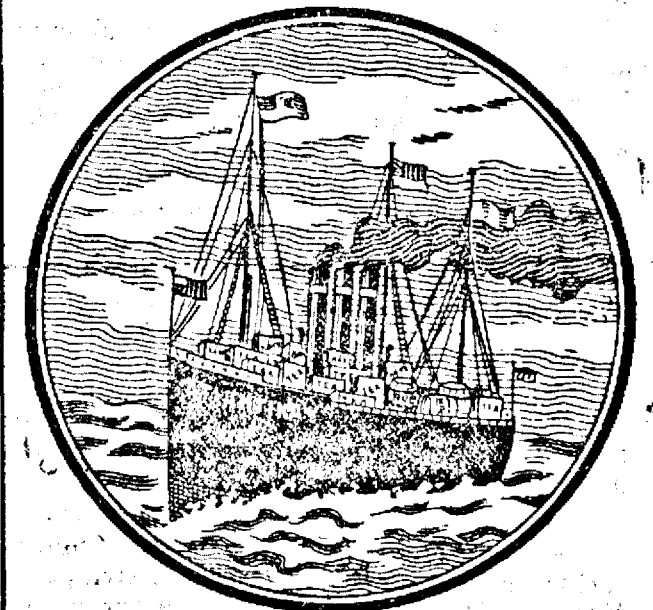
Atlantika

kávé és tea behozatalnál

kapható.

421

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad Andrassy-tér 20 Fischer Eliz palota
Városi és megyei telefon 609

Nemesfajú görög és sárga dinnye

sárga kicsinyben kgként 20 és 10 fill.
" nagyban kgként 16 és 8 fillér.
görög kicsinyben kgként 7 fillér.
" nagyban kgként 6 fillér.

Kapható:

2963

Hámory Gazdaságnál

Arad, Deák Ferenc-utca 3.

Meteor és egyéb rendszerű Szilágyi és Társa-cég
kályhákat szakszerűen javítás a belső szerkezetet magas hőfoku chamotte kövekből ujonan kiépíti jutányos áron 2613
Arad, Boros Beni-tér 15. sz. (Dengl-ház.)

Alapítottatott 1888. évben.

Várhoz László

uri- és női cipész.

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minorita palota a leányiskolával szemben.

Van szerencsém a t. helybéli és vidéki közönség figyelmét felhívni 19 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipészüzletemre. A bekövetkező őszi idényre beszeresem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben, előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltnék.

Kiváló tisztelettel

8235 **Várhoz László.****Czernóczky Mihály**

férfi, női és gyermekcipő raktára

Arad, Kossuth-utca 67. sz.

3155

Ajánlom már az őszi idényre saját műhelyemben készült legjobb férfi, női és gyermekcipőket következő legelőnyösebb árak mellett:

Férfi zsevró, kapcsos	irt.	6.20
box	"	5.50
Box v. sevró sima férfi cipő	"	4.80
Munka cipő	"	3.50
Női cipő gombos, sevró	"	5.20
" fűzős, sevró	"	4.80
" fűzős, box	"	4.20
" gombos, box	"	5.—
" sevró félcipő	"	3.80
" zerge félcipő	"	3.20

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Boczkó-csillagban levő, volt Arany csillag szállodát és vendéglőt átvettem és azt személyes vezetésem alatt

„Vas-hid szálloda“

név alatt tovább vezetem.

Tiszta teljesen átalakított szobák ára 60 kr.

Vendégülmben minden időben kóser izletes ételek és italokról gondoskodom. Főtörekvésem igen tisztelt vendégeim pontos és gyors kiszolgálással minden tekintetben kielégíteni. 3366

Szíves pártfogást kér

CZITROM JANKA,

szálloda és vendéglő tulajdonos.

Hideg buffet. Kóser felvágottak.

A hölgyközönség figyelmébe!!

A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom kiváló cégektől most érkezett legújabb divatu

Őszi kalapokkal

dmsan felszerelt üzletemet.

Nagy választék gyász-kalapokban.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket pontosan, gyorsan és legintányosabban eszközölök.

Tisztelettel 3121

Amtmann Anna,

Deák Ferenc-utca 39.

Ipari vasutak kiépítéséhez

keresünk 3 kilométer használt vágányt kb. 7 vagy 9 kg. súlyú sinekből, esetleg használt szekrény kocsiakat is 760 mm. nyomtávval, kb. 2 m² úrtartalommal. Írásbeli ajánlatok küldendők a rakodóhely megadásával megtekintés céljából 5762

Kissebesi Gránitkőbányák

Részvénytársaság

címére Budapest VII. ker.

Wesselényi-utca 2.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszertárára

Deutsch Izidor

órás és ékszerész 2761

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek TELEFON 438. TELEFON 438.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli**motorokat**

kikölcsönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos esengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

5195-1909. tkvi sz.

Együttes árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Óbessenyői bank r. t. óbessenyői cég mint jelentkező, és az Első németszentpéteri takarékpénztár r. t. németszentpéteri cég mint csatlakozónak kimondott végrehajthatók 1800 korona és 448 korona 08 fillér tőkekövetelések és jár. behajtása végett az aradi kir. törvényszék területén lévő, Aradmegye Fakert községében fekvő, a fakerti 212. sz. tkjvben A. I. 1-7. sor, 113/6., 510/a/2., 553/a/a., 577/a/2., 622/a/2., és 671/b/1. hrszám alatt felvett ingatlanokra és 2/2800-ad rész legelőilletményre az árverést 962 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1909. évi október hó 18-ik (Tizennyolc) napján délelőtti 9 órakor Fakert község-házánál megtartandó nyilvános ár-

verésen a kikiáltási ár kétharmadrésze, vagyis 641 korona 32 filléren alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10⁰/o-át vagyis 96 korona 20 fill. készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Arad, 1909. évi június hó 12-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,

3471 kir. tiszéki bíró.

4107-1909. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Eichner Adolf és fia gyoroki cég végrehajthatónak 150 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék illetve a máriaradnai kir.

járásbíróság területén lévő csicséri 151. sz. tkjvben A. I. 9-11, 13-16 sor 1287., 267¹/₂, 325b, 495a, 777a, 930b, 7132a, 1210a, hrsz. ingatlanokra 1842 kor. mint ezenel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és annak megtartására határidőül 1909. évi október hó 13. napjának d. e. 10 órája Csicsér község-házához tüzetik ki.

Ezen árverésen a fentírt ingatlan birtok jutalék a kikiáltási ár két harmadánál olcsóbb áron el nem fog adatni. — Amennyiben ezen összeg el nem éretik, az árverést a kiküldött felfüggesztik.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10⁰/o-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 1. §-ában jelzett óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.

M.-Radnán, 1909. évi július hó 9-én.

3477 **Popovics,** kir. jbró.

PFAFF

varrógépek

háztartási és ipari célokra.

* Teljesen zajtalan járás. Kedvező fizetési feltételek.

* Minden egyes varrógépért a legmesszebb menő jótállás. Szamtalan elismerés helybéli iparosoktól a gép jóságára.

Egyedüli képviselő

Hammer Vilmos

műszerész 2991

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Telefon szám 96.

Babérkoszorukat 2 óra alatt

művészi kivitelben elfogad mérsékelt árakon

Viola virágcsarnok

Andrássy-tér Minorita-palota, telefon 337.

Kötészeti munkákért arany, ezüst érmek és diszoklevél kitüntetés.

APRO HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket ki váltok és veszek. Farkas Streicher Arad, Tököly-tér 1. 1771

Szőlőcsomagoló papir.

kosár függőgyekek jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltenek. 2922

Israelita ünnepi imakönyvek

makzók, olcsó és diszes kiállításban kaphatók Krausz Paulin könyvkereskedésében Arad, Atzél Péter-utca, Színházépületben. Újévi kártyák nagy választékban. Telefon 511. 3241

Ház eladás.

Demeter-utca 90/b. sz. magányos uri ház, áll 3 szoba, konyha, amara, mosókonyha, nagy pince és kertből előnyös feltétel mellett eladó. Bővebbet Demeter-utca 86. sz. alatt. 3359

Iniel igens

fiatalember butorozott szobát és jó kosztot kaphat. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Két jó állapotban

levő 4 léerős gőzlokomobil, üzemből változás miatt jutányos áron eladó. Bővebbet Hajó-utca 2. szám alatt, a hidépítési irodában. 3480

Rövid zongorát

jókarban veszek. Cím a kiadóba. 3464

Makzók

és az izr. ünnepekre való imakönyvek nagy választékban kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében Aradon. Ugyan-e cég vesz egész könyvtárakat. Telefon 385. sz. 262

Nyugdíjas

máv. főkalauz bizalmas állást keres. esetleg megfelelő üzletet átvenne óvadékkal. Cím a kiadóhivatalban. 3474

Bádogos segéd,

aki a vidéki műhelyben előforduló épület és konyhai edények készítésében teljesen jártas, azonnal állandó alkalmazást nyer Weinberger Menyhért cégnél Csermón. 3476

Jó nevelésű

házi leány gyermekek mellé ajánlkozik. Cím a kiadóban. 3450

Kisasszony,

ki a könyveléshez is ért mészárszékbe kerestetik. Ajánlatok kiadóba „jó számoló” címen. 3483

Egy jó forgalmu

fodrászüzlet 400 forintért azonnal eladó. Cím a kiadóba. 3481

Orpingtonok,

remek szép aransárga és hófehér angol törzsek idei és tavalyi ivadéka, mérsékelt áron kaphatók Ternyeynél Arad, Demeter utca 92. 3445

Saját termésű

tisztán kezelt kovaszinczi hegyibor dugaszolt literes palackokban kapható Scherhag J-nél Orczy-utca 26. 3459

Hegyaljai szőlőbirtok

vétel és eladása, Pankotától Paulisig, legelőnyösebb fizetési, illetve törlesztési feltételekkel. Wéber Károly, bankbizományi iroda, Pankota. 3467

Délutáni

mellékfoglalkozást keres kettős könyvvitelben jártas állami hivatalnok, Választ „Mellékfoglalkozás” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 3449

Jómenetű,

csinos berendezésű fűszer üzlet italmérési engedéllyel, forgalmas utcában jó vevőkörrel, betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3447

Kerestetik

megvételre egy jóforgalmu másodintézet, mely már régebben fennáll. Vétel készpénzzel. Ajánlatokat a lap kiadójába kérnek mosóda jeligével.

Israelita ünnepi imakönyvek,

Makzók

olcsó és diszes kiállításban kaphatók Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Andrassy-tér 16., Weitzer János-utca. Telefon 517. Újévi kártyák nagy választékban. Üzletünkben egy elárusító felvétetik 173

Kossuth-szobor

leleplezési ünnepély alkalmára József főherceg-ut első számú ház második emeletén 4 ablak kiadó. Cím a házmesternél. 3482

Nagy jövedelemmel

megbízható ügynökök és utazók kerestetnek Stern Adolf Arad, varrógép és kerékpár kereskedőnél. Boros Béni-tér 8. Képviseltek Arad és Temes megyébe átadatnak. 3460

Régi óhajom

Önnel megösmernedni. Irjon címemre, mikor és hol találkozhatunk. Titoktartásról biztosítom. 3475

Lakás

2 szoba, konyha, esetleg nagy gyümölcsös kerttel kiadó, tisztviselő családnál Arad, Demeter-utca 111/a. 3477

Az izraelita

templomban egy női és egy férfi ülés az ünnepekre bérbe adandó. Cím a kiadóhivatalban 3489

Kerestetik

kisasszony dossie kezelésre.

2 kihordó pár felvétetik azonnal.

Diamant Jenő

épület- és diszmu-bádogos.

Műhelye és kész áru raktára: Kazinczy-utca I. (Polgári feljáró lével szemben.)

Uj női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér I. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni ujonnan megnyitott

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László, női és férfi szabó, Szabadság-tér I. szám alatt. 2028

Ékszerek vásárlása és elkészítése 3491

legjobb kivitelben, jutányos áron

Waldmann I. Szabadság-tér 14

(Fiume kávéház mellett) arany és ékszerszerművesnél szereshetők be.

Eladó

házesszülő

Lippán, nagyforgalmu uton fekvő, 1016. sz. ház, melyben üzlethelyiség is van, a kert és szőlővel eladó.

Tulajdonos özv. Foller Antalné 8488 Szentleányfalva.

Egy jókarban lévő, ujonnan fényezett és új vászon fedéllel ellátott 3473

féderes kocsis

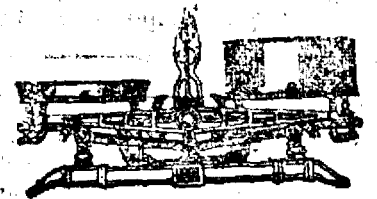
6 személyre alkalmas ülőhelyiel jutányos áron eladó. Peternelly Béla Buttyin. (Aradmegye.)

Férfi, női és gyermek divatkalapok

állandóan nagy választékban! Panamakalapok tisztítása és más egyéb kalapok javítása és festése

jutányos áron elfogadtatik Bittenbinder Konrád

kalaposmesternél 3051 Arad, Deak Ferenc-utca 42. sz.

WEISZ JENŐ

mérlegkészítő lakatos

Könyök-utca I. vagy Andrassy-tér 9. sz. Van szerencsém a n. é. kereskedő urak és gyárosok, iparvállalatok szives figyelmét felhívni, hogy az összes lakatos munkáimmal elvállalok mindennemű mérlegek szakszerű javítását és új mérlegek előírás szerinti készítését leggyorsabb és legjutányosabb kivitelben. Ugyancint legelőnyösebb feltételek mellett megrendelés szerint készítek vidékre sűrűcsokot is.

Tízdes és százados mérlegek nagy javítóműhelye. Szíves megkereséseket kér

Weisz Jenő, málakatos. 3251

Háziaszonyok b. figyelmébe ajánljuk RUBITS GYULA

fényező és mázoló műhelyét Szent Pál-utca (Bocskai-tér sarok.)

Elvállalok mindenféle munkát, u. m.: butortényezést, vas- és fa-butorokban, régi butorok újrafestését bármilyen stílusban, kávéházi berendezéseket u. m.: asztalok, székek, rácsok, lámpériák, fogasok, csillárok

bronzírozását

éjjeli szekrényeket, mosdókat, fürdőkádakat, bármilyen márvány utanzatokat, tonés viasz-munkákat, ton- és frész-színket, len, majolika utanzatokat, díszítőket, flodorozást (erezést) bármilyen fautanzatot u. m.: (tölgyfa, díta, machagoni, paliszander, javor, cirbl, stb.) konyhaberendezéseket, konyha és fürdőszoba falfényezését és festését bármilyen stílusban, ajtókat, ablakokat és portálokat, üzlethelyiségeket a legújabb és legmodernebb stílusban, jutányos árak mellett készíttetnek. — Kivánaira bármikor a házhoz megyek. — Vidéki munkákat is elvállalok. — Beesés pártfogásáért esedezve, vagyok ki-váló tisztasággal

Rubits Gyula 2227